

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

A D. M. K. E. közgyűlése.

Zombor, 1906. dec. 11.

Ritka alkalommal esik meg, hogy vármegyénk határain túl elterülő vidékekről nagyobb számmal érkező vendégeket fogad egyszerre e város falai közé s még ritkább eset, hogy a nemzeti kultúra munkásai és harcosai szemelnék ki városunkat egy-egy évi munkásságuk eredményeiről szóló beszámolójuk színhelyül.

Emlékezetünkkel átfogható időben a főispáni beiktatókon kívül csupán érdemes kaszinó egyesületi daloskörünk fenállásának huszonöt éves jubileuma és az aradi golgotán megdicsőült Schweidel József ércszobrának leleplezése vonzotta körünkbe közel szomszédságból és messzebb tájakról való honfitársainkat nagyobb tömegben.

Azon országos egyesületek közül, melyek évről-évre más-más gócpontokon szokták megtartani évi nagy- és közgyűléseiket, milyenek pl. az orvosok és természetvizsgálók, vagy a középiskolai tanárok országos egyesülete, vagy a daloskörök országos szövetsége, Zombor sz. kir. város törvényhatósága még

egyét sem látott vendégül falai között. Pedig a vendéglátás költségei, miket az ilyen kulturegyesületek meghívása ró a város terhére, egyfelől jelentéktelenek, másfelől bőven gyümölcsöznek a szemhatárunkat kiszélesítő értékes és gazdag okulásokban, miket a közgyűlési előadásokból és beszédekből meritünk és az élesztő, pezsdítő hatásban, mit a tudományok és művészetek zászlóhordozóival való közvetlen érintkezés gyakorol helyi kulturánk fejlődésére.

Az az egyik szempont, melyből mi a D. M. K. E. ideszállását nézzük és értékeljük s melynek igazsága kétségbe vonhatatlan tanúságot nyert egyszeriben a Bács-Bodrog vármegyei közművelődési fiókegyesület megalakulásának ténnyében. Szívesen adóznak érte hálnkkal és elismerésünkkel egyfelől vármegyénk és városunk vezérférfiainak, kik mélyre látó elhatározással a D. M. K. E-t évi rendes közgyűlésének megtartására városunkba meghívták, másfelől és méginkább a D. M. K. E. vezetőségének, mely céljátudó készséggel a meghívást nyomban honorálta is.

A másik ok, melynél fogva nagy

érdeklődéssel néztünk a D. M. K. E. itteni közgyűlése elé, az, hogy alkalmunk adódott közvetlen pillantást vetni azokba a kohókba, melyekben egy nagy vidék nemzeti irányu közművelődésének fejlesztését célzó szándékok és tervek, valósulást váró eszmék és cselekvésre megért elhatározások forrnak.

Tapasztalataink örömmel töltöttek el bennünket. Meggyőződünk róla, hogy Délmagyarország közművelődésének sorsa jó kezekbe van le téve. Az az egyesület, melyet meg nem bénított tevékenységében a magyar lelkesedés hirtelen ellobbanása, a ki nem elégitett kiesinyes érdekek hűtlensége, a meg gondolatlan és igazságtalan kritika akadékosága mindjárt a kezdet-kezdetén, valamint a nyomában jelentkező egyenlenség, ellenséges indulat és rosszakarat; az az egyesület, mely a kezdetnek ilyen gyilkos nehézségein erőt véve, tudatosan és biztosan halad lépésről-lépésre mindig előbbre s rövid négy esztendő leforgása alatt vívmányokra, látható nagy eredményekre mutathat: az az egyesület magában

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Prológ.

(A D. M. K. E. közgyűlése alkalmából írta **borsódi Latinovits Szaniszló** s a színházi díszelődáson szavallta **Szabados Gizike**.)

Álmodtam!

Messze távol napkeletről
Hallott sasok szárnyának susogása
Jövének egy szebb új hazát keresni,
Amelynek nincsen a világon mása . . .
Meglétték . . . Erdők koszoruzta ormok
És négy folyam övezte rónaság . . .
Hullámos tenger, aranyos kalászi
Édes nedűt fakasztó sziklabércsek —
S megalkották a szép magyar hazát.

Álmodtam.

Lecsapott a zugó fellegekéből
Árpadnak diadalmas hadi népe,
Vér, köny nyomán e szcles nagy hazában
Olajágot hajtott a béke.

Megállt a népek zajló áradatja,
Az üldözött nem vándorolt tovább
S kiterjesztett szárnya alatt a szent
turulnak
Mindenkik meglelé az otthonát.

Álmodtam!

Diadalmas hős csatákon
Küzdött e nemzet, vérezett soká
S a szüzanya képével ékesített
Háromszínű zászló alatt csatázott
Német, ruthén, szerb, horvát, tót, oláh:
Együtt szállott titáni küzdelemben
Ez országbíró minden nemzedék
S bár nyelve nem, de szíve az magyar volt,
Hazáért áldozta életét.
Hős Zríngiek, Dobok, a Szondy
Frangepánok
Véreztek el váraknak sáncain;
Hősök virága, népünk büszkesége
Volt a legendás Jánk Szibinyáin.

Álmodtam!

Ezrek hulltak el Mohácsnál,
E föld e népnek temetője lett . . .
Borult, komor, sötét felhők húzódtak
A vérbe fult magyar nemzet felett.
Pártok viszálya, testvérharcok átka
Fogyasztották a lankadt öserőt
És hontalanná tettük a hazát . . .
Az ős turul fészkebe idegen madár
A kétfejű rút szörnyeteg leszállt.

Álmodtam!

Jött egy diadalmas korszak
És Kárpátoknak tágas ormain
Kibontott büszke lobogók repültek
A napkeleti szellő szárnyain.
„Pro libertate“ hangzott e hazában, —
E szó repült a hércen, völgyön át
S hazájáért ment harcolni és halni
Német, ruthén, szerb, horvát, tót, oláh

hordozza a sikernek minden biztosítékát s bizvást remélhetjük, hogy oltalmazó szárnya alatt, erkölcsi és anyagi támogatásával fellendül a mi Bácsországunkban is a nemzeti kultúra ügye.

Azzal az óhajással adjuk át a szót tudósítóinknak, hogy a D. M. K. E. illusztris elnökének, Rónay Jenő főispánnak vezetése alatt e lelket megnyugtató s bizalmat gerjesztő eredményt évről-évre hasonló eredményekkel gyarapítsa nemzeti egységünk javára.

*

Vendégek érkezése. Fogadás.

A bejelentett vidéki vendégek zöme folyó hó 7-én a délutáni vonattal érkezett városunkba. Az elszállásoló bizottság megtette a végső intézkedéseket a fogadás és elszállásolás dolgában. A vendégeket Fernbach Károly főispán, Hauke Imre polgármester, Michajlovits Kornél vármegyei főjegyző, a városi tisztikar, a nagy fogadó bizottság tagjai és a hölgybizottság várták az állomáson.

A vonat berobogása után Rónay Jenő ny. főispánt, a DMKE elnökét Hauke Imre rövid szavakkal üdvözlővén, köszönetet mond az érkezett vendégeknek és a DMKE elnökének, hogy városunkat jelölte meg IV. közgyűlése színhelyéül.

Rónay egy pár szóval megköszönte a különleges fogadást. Örömeinek adott kifejezést, hogy ezen nemzetiséglakta városban ily magyaros vendégszeretettel fogadják a magyar nemzeti közművelődés és szellem terjesztésére alakult DMKE-t. Azonkívül még a délutáni és esti vonatokkal is érkeztek bejelentett vendégek. Megjötték: Rónay Jenő, dr. Kern Lajos feleségével, Gallovich Jenő, Pistori Egon dr., Straubert Izidor, dr. Ambrozovits Lajos, Ternovszky Gyula feleségével Szeged, Schmausz Endre, Scossa Dezső feleségével, Szabó Gyula, Barakovits Kálmán, Falcione Ilona, Katona Sándor, Szundy Károly, dr. Hegedüs Aladár, Barczán Endre, dr. Véghmann Ferenc feleségével és leányával, Hreblay Kálmán feleségével és leányával, Tölesery István és neje, dr. Schvarcz József, Müller Adolf, Balázs Jenő, dr. Kikinday Győző, Gräber Gyula és leánya, Simonsich Géza, Benisch Arthur, Bruck Ferenc, Varga Antal, Hámos László, Avar Gyula, Zorkóczy Lajos, Gaál Endre, Kovács János, Halász Manó, Verró Lajos, Endrey Gyula, Kmetykó József, Gonda József, Vidonyi Jenő, Kánitzner Sándor, Teleky László,

dr. Domokos László, dr. Brayer Lajos, Bay Bertalan, Marton István, Lestyánszky N., Dózsa N. és Galler Kristóf.

Bevonulás

Az elszállásoló bizottság elnöke dr. Buják József, Mayer Nándor dr. és Tantner Ottó körültekintő gondoskodásának és a rendre személyesen ügyelő Listyevity Titusz rendőrfőkapitány tapintatos intézkedésének köszönhető, hogy a vendégek kocsira ültetése és bevonulása teljes rendben történt.

A fellobogózott bajai-utcán szép látványt nyújtott a díszruhás megyei és városi hajdúkkal berobogó magánfogatok és bérkocsik hosszú sora. Mindegyik fogaton fehér-kék és vörös-kék karszalagos rendezők szállították lakásaikra a vendégeket.

Az első fogaton Fernbach Károly főispán Rónay Jenővel a DMKE. elnökével; a másodikon Hauke Imre polgármester dr. Kern Lajossal, a DMKE. alelnökével foglalt helyet.

Igazgatósági ülés.

A vármegyei ház villamos fényben uszó nagytermében délután 5 órakor igazgatósági ülés volt, amelyen beható tanácskozás után előkészítették a másnapi közgyűlésen tárgyalásra kerülő ügydarabokat.

Nem hagyhatjuk szó nélkül azon körülményt, hogy az igazgatósági ülés alatt a villamvilágítás legalább hatszor felmondta a szolgálatot úgy a tanácskozási teremben, mint a főispáni magánlakásban és mellékhelyiségekben is.

A villamtársaság vezetőségének ez a dolog semmiesetre sem válik dicsőségére.

Diszelőadás.

Este 7 órakor a városi színházban diszelőadás volt, mely alkalomra borsódi Látinovits Szaniszló városi tanácsnok külön „Prolog”-ot írt. Előadta Szabados Gizike. A szerzőt és művésznőt többször hívták a lámpák elé. A „Prolog”-ot tárcarovatunkban közöljük. Ezt követte Martos F. „Gül-Baba” operette-je 3 felvonásban. Az előadásra vonatkozólag színházi rovatunkra utalunk.

Ismerkedési estély.

A diszelőadás után az „Elefánt” szálloda összes helyiségeit zsufolásig megtöltötte Zombor város és a vármegye minden részéből egybesereglett élite közönség, ahol vidéki vendégeinket igazi magyaros vendégszeretettel és lelkesedéssel ünnepelték.

Az ismerkedési estély Sipos Ferkó muzsikája mellett a legvidámabb hangulatban a kora hajnali órákig elhúzódott.

Schweidel-szobor megkoszorúzása.

Szombaton december hó 8-án délelőtt 10 órakor Rónay Jenő a DMKE. elnöke Schweidel József vértanú szobrára rövid beszéd kíséretében díszes babérszort helyezett, vérvörös szalagján „Schweidel vértanú emlékének” — „A Délmagyarországi Közművelődési Egyesület” felirással. A megkoszorúzásnál jelen voltak az összes vidéki vendégek, Fernbach Károly főispán, Vojnits István alispán és Hauke Imre polgármester vezetése mellett a vármegyei és városi tisztviselői kar, valamint a városi törvényhatósági bizottság több tagja és az egyesületek.

Közgyűlés.

A vármegyei székház dísztermét az érdeklődő közönség már a kora reggeli órákban zsufolásig megtöltötte. Pontban fél 11 órakor lépett a terembe Rónay Jenő a DMKE. elnöke fényes díszmagyarban kíséretében Fernbach Károly, Ambrozovits Lajos dr., Schmausz Endre főispánokkal. Belépésükre a terembe falrengető eljenzés zúgott fel.

Az elnök megnyitója.

Rónay Jenő elnök a következő szép és tartalmas beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Rónay Jenő elnök megnyitó beszéde.

Tisztelt hölgyeim és uraim! Tekintetes délmagyarországi közművelődési egyesület! Éppen 3 esztendeje e napon, hogy Szegeden a délmagyarországi kulturegyesület a legnagyobb lelkesedés között megalakult. Gróf Apponyi Albert akkori felszólalásában fényes szónoki tehetségéhez méltó beszédben nagy jövőt jósolt kulturegyesületünknek, mert állítása szerint lézagpótló szükségszerű intézmény. Ezen biztató jóslat mellett indultunk mi azután vándorutunkra. De nem követjük az eddig megszokott sablont, mert nem akarunk féltékenykedni és féltékenységet kelteni, hanem a békés meggyőzés és barátságos érintkezés útján óhajtottuk a kulturának és a vele rokontermészetű tényezőknél hatalmas fegyverével előmozdítani az egységes nemzeti állam ideálját. Nem akarunk mi, bár szeretnénk, erőszakkal magyart faragni idegenajku polgártársainkból, hanem csak azt óhajtottuk és óhajtjuk most is, — de ezt meg is követeljük — hogy az egységes magyar nemzeti állam ideálját magyaros szellemben mindnyájan egyformán szolgáljuk. Gondoltuk, legyen már egyszer vége a litkos testvéri gyűlölségnek, hiszen édes szülőhazánknek egyenlőleg egyenjogú fiai vagyunk mindannyian. Ne kívánjon tehát senki sem, sem egyének, sem csoportok különös előjogokat, különös kedvezményeket. Ne kívánkozzék senki idegenbe, hanem győződjék meg végre-valahára mindenki arról, hogy a nagyvilágon e kívül másutt nincsen számára hely.

Ennek a célnak elérésére, tisztelt közgyűlés, mint 3 év előtt programmunkban jelentettük, a barátságos érintkezés és a békés meggyőzés útját választottuk. Ugy, miként Andrássy Gyula belügyminiszter beszédében kimondotta, szeretettel öleljük keblünkre a jó honpolgárokat és a kiméletet nem ismerő szigort ottan alkalmazzuk, ahol lelketlen igazságok, melyek mindenkor silány magánérdekre vezethetők vissza, az egyetértés megbontására és egyenetlenség keltésére törnek. A megalakuláskor tapasztalt lelkesedés reményét adott a kulturegyesületnek, hogy feladatának fényesen meg fog felelni. Ez a lelkesedés azonban, mélyen tisztelt közgyűlés, a magyar érzelmeinek fellángolása volt és csakhamar lelohadt. A Székely kérdés volt az első alkalom, midőn hűveink egy nagy része hűtlen lett a zászlóhoz, mert előttük a helyi érdek fontosabb szerepet játszott, mint a magasztos cél. (Ugy van. Eljenzés.) Később aztán elérte a magyarok ősi álka: egyenetlenség, közömbösség és közöny támadt s emberi szokás szerint, mind önmagukon kívül keresték a bűnbakot. Amint a kulturegyesület működésén az első meg gondolatlan, de igazságtalan kritika fenakadt, feltámadt ellene az ellenséges indulat és — szegyenlem bevallani — sokszor a rosszakarát is. És a három év szomorú történetében az a legelszomorítóbb, tisztelt közgyűlés,

*Dicső napok!!! emléük most is édes
S a végük nem más — szomorú — való:
Tenger moraja volt Rodostó mellett
A honfi-bú és bánat alattó.*

Álmodtam!

*Fent az ország nagy szívében
A nemzet lelke is feltámadott;
A szent szabadság perzselő melegje
Megerlelé az elvetett magot
S a nemzet büszkesége és reménye
Rab lenni most már többé nem akart
S német, ruthén, szerb, horvát, tót, oláh
Együtt éneklé a „Talpra magyart”.
És jött egy korszak, — gigászok esatája —
S amerre ment, mint szélvész a felhő,
A ellenség úgy menekült előle;
Az agg, a gyermek az ment csak „előre”...
És jött... Világos... szegyenfolt örökre
És jött utána Golgothánk... Arad.
Német, ruthén, szerb, horvát, tót, oláh!
Nekünk ez gyászos emléük marad*

Álmodtam!

*Tisza zajló habja mellől
Sasok repülnek zúgó szárnyakon,
Büszkén kiállják szerte a világra:
„Kell, hogy ismét magyar legyen e hon”!
A gögicselő gyermek Miatyánkja
Legyen példája most mindenkinek...
Magyar szívből, magyar ajkon fakadjon,
Az Isten is csak ekként érti meg...
Magyar szívünknek minden dobbanása,
Magyar lelkünknek minden érzete,
Magyar a szó, mi ajkunkon fakad fel,
Magyar lesz minden érzésünk here*

Álmodtam?

*Ó nem! Itt a nagy bizonyosság:
Magyar lesz s boldog még soká e hon!
Német, ruthén, szerb, horvát, tót, oláh!
Fölbredek!! most már nem álmodom.*

hogy sohasem ellenség, mindig a jóbarát ártott a kulturegyesületnek.

Maradt egy lelkes kis csoport a zászló alatt, amely tisztán látva a helyzetet, a tűzpróbát kiállotta, mert tudta, hogy ezzel a közönyt eloszlatja és a bizalmatlanságot újra bizalomra változtatja. Ez a lelkes kis csoport óriási tevékenységet fejtett ki, miként az elnöki jelentésből majd hallani méltóztatik: kulturegyesületeket, óvodákat létesített; azokat támogatta, tanácsosai szolgált nekik; a Délvidéken felállítandó egyetemért sikra szállott és azt a legfontosabb feladatát, melyet az ifjuság nevelése által érhetni el, három internátus felállítása által igyekezett elérni. A három internátus 800000 koronába került, mely óriási összeget jelent a jelen szomorú viszonyok mellett. Jóformán egyedüli segítséget a vallás- és közoktatásiügyi miniszter ur ajánlatára a m. kir. állam adta, mely 10 esztendőn keresztül 20-20 ezer koronás évi részletekben 200000 korona esedékes segítséggel támogatott. A három internátus felállításával a D. M. K. E. a tűzpróbát kiállotta s hatalmas lépést tett a kitűzött cél felé, ha a 3 internátus a jövőben úgy fog fejlődni, hogy a 400 gyermek célszerű helyes irányban neveltetik, amely eredmény a vezetőktől függ, akik által a D. M. K. E. a gyermekeket nevelteti.

Reméljük, hogy vissza jön a bizalom és elfog nemulni a rosszakarat a nagyközönségben, minthogy a tűzpróbát már fényesen kiállottuk. S ha egymással válvetve, kitarással küzdünk, elérjük azt az időt, midőn a Délvidék zászlónk alá csoportosul és velünk együtt egyhangulag s egyformán fogják énekelni azt, hogy itt élünk és halunk kell. Ohajtásom az, hogy úgy legyen. Ezzel mélyen tisztelt közgyűlés a mai napra összehívott negyedik rendes közgyűlést megnyitom. (Lelkes éljenzés és taps.) Méltóztatassanak megengedni, mélyen tisztelt közgyűlés, hogy napirend előtt Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága nevében Hauke Imre polgármester emelhesse szót.

Hauke Imre üdvözlő beszéde.

Méltóságos elnök ur! Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Nagyjelentőségű és feltehető fontos a mai nap Zombor városára és azt hiszem, hogy a társadalmamban is bizonyára hosszú időközön emlékezetes nap lesz. És miért? Azért mert körünkben látjuk Délmagyarország képviselőit. Igen, körünkben vannak és pedig azért, hogy a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesületnek nemes célját, nemes eszméit diadalra juttassák, a diadalra jutást elősegítsék és egy újabb alapkövét tegyék le ama fontos kulturműnek, amely hivatva van a magyar szellem, a magyar társadalom hegemoniáját nemcsak megőrsíteni, hanem emelni is; a magyarság diadalát itt a délen e különböző nemzetiségűek lakta vidéken biztosítani.

Határozottan remélem, erős a hitem, sőt biztosan meg vagyok győződve arról, hogy azon szent célt, melyet a Délmagyarországi Közművelődési Egyesület maga elé tűzött, minden körülmények között ki fogja vinni. Ma, midőn Magyarország egyértelműen és vállvetve arra törekszik, hogy Magyarországot ne csak függetlenné, hanem igazán magyarrá is tegye, bizzunk abban, hogy a magyavok istenének segédelmével a célt sikerülni fog elérni; bizzunk abban, hogy a magyarok istenének segítségével sikerülni fog megalakítani azt, aminek megvalósításáért a Demke létesült, amiért küzd, harcol és diadalt vár.

Ez a nagy Bácsország és vele székhelye, Zombor városa is egy olyan délvidéki árva, amelynek gyámolítására van szükség és amely teljes bizalommal, meleg szeretettel huzódik a DMKE atyailag védő szárnyai alá. Onnan reméli azt az erkölcsi támaszt és anyagi támogatást, amely mellett — él bennünk a hit — ha küzdelmek árán is, mégis idők múltán magyarrá lesz. Kettős okból van szerencsém nemcsak a város, hanem tisztelt barátom, az alispán nevében Bács-Bodrog vármegye részéről is a DMKE-t üdvözölni. (Éljenzés.) Első helyen mint vendéglátó, másodsorban pedig mint támogatást

kérő. Mint vendéglátó tárt karokkal hazafias lelkesedéssel, igaz baráti tisztelettel és atyafiságos szeretettel fogadjuk és örömmel üdvözöljük az egyesület mélyen tisztelt elnökségét, (Éljenzés.) vezetőségét (Éljenzés.) és körünkbe összesereglett tagjait. (Éljenzés.) Őszintén kívánom, hogy magasztos törekvésüket kísérje és vezérelje a magyarok Istene a legbiztosabb sikerek útján. Mint támogatást kérő pedig ezedezünk, hogy szépséges Bácsországot, de főleg és első sorban ennek székvárosát vegye szíves jóindulatába, hasson oda, hogy a rendelkezésére álló hatalommal és minden körülmények között nyomatékos támogatása mellett ezen vármegye és ezen város fejlődése, még pedig magyarrá fejlődése biztosítható. (Éljenzés.) Fohászodom az egek urához, hogy a DMKE a magyar kultúra vonzó fegyverével meghódítsa. A magyarságnak az országnak leggazdagabb, legszebb és legnépesebb területét, a Délmagyarországot. (Éljenzés és taps.)

Elnök: A záró beszédben ohajtottam Bács-Bodrog vármegyének és Zombor szab. kir. és törvényhatósági joggal felruházott városnak köszönetet mondani azért a barátságos fogadtatásért, amelyben nekünk itt részünk volt. Minthogy azonban a mélyen tisztelt polgármester ur mint vendéglátó a DMKE. vezetőségét ezuttal üdvözölte, méltóztatassék nekem megengedni, hogy most fejezzem ki köszönetemet, hogy a záró beszédben sokkal egyszerűbben és a kimerített türelemmel megfélelően röviden foglalkoztam e kérdéssel. Fogadjá Bács-Bodrog vármegye közönsége és Zombor város közönsége a DMKE nevében köszönetemet. (Hosszan tartó éljenzés.)

Dr. Balogh Erő ünnepi beszéde

Méltóságos elnök ur! Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Nem ünnepi beszédet mondok, mert ilyennek csak akkor lesz helye, ha majd a magyar kultúra, a magyar érzés, a magyar gondolkodás és a magyar formák teljes diadalát fogjuk ünnepelni. A mai alkalomból feladatunk inkább az, hogy egy néhány buzdító szót intézzék a hallgatóságához a civilizáció, a kultúra fontosságáról és jelezsem azt a hódító utat, melyet meg kell tennünk, hogy ez az ország erős és boldog legyen, nemzeti hivatásának megfelelően úgy ideben, mint a népek békés versenyeiben.

A 18-ik és 19-ik században a feudalizmus ellen dicsőségesen kivívott forradalmak után lett egészen bizonyossá, hogy az ember értékét nem az előkelő születés, hanem lényének intellektuális előkelősége határozza meg. Az előkelő születés romantikus szépsége elvesztette varázslatát, s ma már csak az intelligencia, a műveltség, s a humanizmus büvös ereje az, ami az embereket egymástól megkülönbözteti. És ma a szegény napszámos embertől kezdve, ki fiát iskolába járattja, fel a tradícióban szép emlékekben, s szép hangzású címeiben élő arisztokráciáig, minden ember lángoló szenvedélyével, lényének egész energiájával a civilizáció és humanizmus csodaszépségeért lelkesedik, dolgozik és harcol.

A civilizáció nem álom, nem ábránd és nem pusztán csak szép, hanem reális életfeltétel, melyre ép oly szükségünk van, mint a vízre, levegőre, napfényre és kenyérré. A civilizációtól áthatott embernek az a nemes tulajdonsága van, hogy gondolataiból és eselekedeteiből fény és melegség sugárzik, és az élet keménységei dacára lakályossá teszi a világot és nem elégszik meg a maga civilizáltságának az erzetével, hanem szétosztja a maga nemes értékeit s ezzel a pazarlásával nem lesz szegényebb, hanem mind gazdagabb és gazdagabb. A civilizáció, erejében hasonlít Jézus halálához, mellyel ezeket táplált az Isten fia. Széppé, nemessé, kívánatossá varázsolja a nyers, durva állati életet, ez az emberiség földi tartózkodásának ösztönös vágya, célja.

Az embert a civilizáció vezette a barlang odujából a palotába, az erdő vadságából a kertekbe, ahol a maga által nevelt virágok szépségeiben gyönyörködhetik. Az erőszakos, kíméletlen rablóból teremtett civilizáció szamaritanust; a dolyf és góg helyébe ma már az emberszeretet lép, a nemes szépség ural-

mára vágyunk és ehhez mérjük az ember értékét. Előkelő és nemes az, aki a civilizáció céljait szolgálja, undorító és bűnös és az emberiség ellensége az, aki bármiféle érdekből vagy közönyből utját állja ennek a gyönyörű evolúciónak.

Süvöltő nyilak, csattogó kardok voltak a harc fegyverei azelőtt, amelyek bármi tiszteletreméltó és dicsőséges eszméért szálltak sikra, mint Istenért, hazáért és királyért: azok mozgató ereje az ellenfél irtalmat nem ismerő gyűlölete volt.

A kulturális harc fegyverei mások, diadala azonban ép oly történelmi határokat jelöl meg, mint a nagy hadvezérek tettei. S miként Aeneas harcait, úgy fogják majd a lángelmék a kultúra és közművelődés vezetőit megénekelni.

Aki a nemzeti kulturának egy talpalatnyi tért, egy emberi lelket hódított meg, az ép oly nagy hős, mint aki egy ilyen talpalatnyi tért ember élet árán szerzett meg. (Élénk éljenzés.)

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Magyarország fennállása, Magyarország léte függ attól, hogy ebben az országban a magyar nemzet ne csak politikailag vezessen, hanem egyuttal kulturális fölényben is legyen. (Ugy van.)

A nyelvi, felekezeti és egyéb különbségek sok és áldatlan széthuzásra vezettek. Magyarok, apostolok is és hívők is, igen kevesen vagyunk. Ebből az következik m. t. hölgyeim és uraim, hogy egy ember 10 helyett dolgozzék. Ha ez megtörténik, akkor a magyar kultúra diadala feltartóztatlan lesz. Mert a magyar kultúra nem halad azon az uton, amelyen például Németország a maga német műveltségét terjeszti és hogy úgy fejezzem ki magam, másokra ráoktrojálja.

A magyar kulturális törekvéseknek a jellemvonása az, hogy mi nem akarunk más-tól elvenni semmit sem, ellenkezőleg a magunk kincsével akarjuk testvéreinket, a nem magyar ajkuakat megajándékozni. Aki ezt az ajándékot elfogadja, az nekünk hűséges társunk és testvérünk; aki ezt az ajándékot visszautasítja, az bűnös és vét ezen magyar hazá ellen. (Ugy van. Éljenzés.) A magyar közművelődést nem az önzés, hanem a leg-tisztább önzetlenség irányítja. Minél többen beszéljük nyelvünket, minél többen vagyunk áthatva a magyar kultúra nemességétől, annál többeknek nyitjuk meg az utat a közélet versenypályáira. De a versenypályákon csak egy jelmondat lehet, s ez az, hogy magyar nyelv és magyar érzés nélkül e hazában boldogulni nem lehet, nem szabad. (Hosszan tartó éljenzés és taps.)

A magyar nemzet, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, a maga kulturájának terjesztésével nem akar elviselhetetlen súlytal nehezíteni a nem magyar ajkuakra, hanem szeretettel akarja őket magához kapcsolni. Azért azt ohajtja, hogy szeressük a magyar szívet és érzésnek megnyilatkozásait, hogy valamennyien abban a táborban legyünk, amelynek közepén a magyar nemzeti színű zászló leng rajta a magyar kultúra diadalának ígére-tével. (Éljenzés.)

Magyarország népeinek összessége hasonlít nézetem szerint a szőlő strukturájához, amelyen különálló részek vannak, a szemek. Ezeket a szemeket a fűrt tartja össze.

Jelentéktelenné devalválódnak ezek a szemek, amint a fűrtől leszakítjuk őket. Ilyen más és mégis ugyanazon egy nemzet Magyarország, melynek összes népeit, összes lakosságát mi tartathatná jobban össze, mint a magyar kultúra, a magyar érzés és szeretet. (Éljenzés és taps.)

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! A magyar nemzeti kultúra diadalától lényeges és életbe vágó kérdések sikeres megoldása függ. Független a nemzeti kérdés megoldása, függ a nemzeti kérdés megoldása, függ a szociális kérdés megoldása és függ a nem kevésbé fontos egészségügyi kérdés megoldása.

Tisztelt hölgyeim és uraim! Ha mi műveltek, a művészetekért rajongók, a tudásban erősek és egyek leszünk, akkor nagyon közel jutunk azoknak az ideáloknak a megvalósításához, amelyek valamennyiünk szívében élnek.

Magyarország önállósága és függetlensége főképp attól függ, hogy a kultúra, a művelődés, a szellemi élet terén mennyire leszünk erősek és magyarok. (Eljenzés.) Abban a pillanatban, amint ennek az országnak nem magyar ajku lakosai nyelvünket megértik, kulturánkat átérzik és így velünk igazi testvéri és szellemi kapcsolatba jutnak, a nemzeti-ségi kérdésnek méregfogai ki vannak véve, a nemzetiségi izgatók itt többé talajra nem fognak találni. (Ugy van.) Mert az ő erősségük ma az, hogy nemzetiségi polgártársainknak nem magyar nyelven beszélő száma még igen nagy és nem tudjuk eléggé megértetni magunkat, nem értjük meg egymást úgy, a hogy a testvéri szeretet, a testvéri egyetértés ezt megkívánja.

A szociális kérdést illetően, azt hiszem, senki sem zárkozhatik el annak elismerésétől, hogy a tömeg öntudata felébredt, hogy az a tömeg, mely az előtt más világban, más függőségi viszonyban élt ebben az országban, erőre kapott, magának jogokat vindikál és azokat ki is fogja vinni.

A szociális kérdés megoldásának főnehézsége Magyarországon ma abban áll — és ezért vannak a válságos állapotok — hogy a tömeg, mely öntudatra ébredt, nem eléggé művelt és fejlett és nem képes azokat a nagy ideákat olyan formába önteni, melyben a szociális kérdés békés uton volna megoldható, hanem erőszakos módon akarja a kérdést megoldani. Ha a munkás elem, amely magának jogokat kér, elég magyar műveltséggel rendelkezne, a szociális kérdés megoldásán sokkal könnyebben keresztül esnének.

Az egészségügyi kérdésnél nem akarok hosszan immorálni, csak jelzem, hogy véde-nünk kell az emberi anyagot, melylyel ez idő szerint óriási pazarlást víszünk véghez. Minden férfira, minden férfinek erejére szükségünk van. Hogy az egészségügy nálunk rossz, sőt bizonyos tekintetben — gondoljunk csak a tuberkolózis pusztítására — siralmas állapotban van, annak is egyik oka az, hogy a műveltség, a humanizmus, az ember-szeretet nem gyökerezett meg eléggé ebben az országban. Amint ezen a téren nagyobb lépéssel megyünk előre, az egészségügyi feladatok megoldására is meg fogjuk találni a módot.

Tisztelt hölgyeim és uraim! Hogy röviden Bácsme gyéről is szóljak, méltóztassanak megengedni, hogy egy néhány adatot elősoroljak Bácsme gyének elszomorító kulturái állapotáról.

Végtelenül sajnálom, hogy az idő rövidsége miatt ezuttal nem terjeszkedhetem ki azon összes vármegyékre, amelyekkel a Dél-magyarországi közművelődési egyesület kapcsolatban áll, hanem csupán csak a mi vármegyénk idevágó adataira szorítkozom. (Halljuk! Halljuk!)

Bács-Bodrog vármegyében, igen tisztelt hölgyeim és uraim, a hat évnél idősebb írni és olvasni tudók száma 1890-ben 57.08 %, 1900-ban pedig 66.09 %-ra emelkedett. Látjuk tehát, mennyi még Bács-Bodrog vármegyében az analfabéták, az írni és olvasni nem tudók száma. Persze ez a percent sokkal szomorubbá válik, ha azt kutatjuk, hány ember tud magyarul írni és olvasni, mert ez csak az általános írni és olvasni tudókra vonatkozik.

Szakiskola, gazdasági, ipari és kereskedelmi, művészeti és katonai iskola, a városokat nem számítva, egész Bácsme gyében csupán egy van.

Óvóköteles gyermeke van Bácsme gyének 44480. Ebből óvóba jár 15832, (tehát azt a legfontosabb nevelést, amely alapja a polgár jellemi és hazafisága kialakulásának, nélkülözi Bácsme gyében az óvó kötelesek 35%-a. Családi gondozásban nem részesül 7000 gyermek. Magyarul tud ebben az országban 8.588,834. A magyarok természetesen mind beszélnek a magyar nyelvet, a nem magyarok közül csak 1.365,764. Magyarországon tehát beszél magyarul összesen 9.954.598 egyén, alig valamivel több, mint az ország lakosságának fele. Azt hiszem, tisztelt hölgyeim és uraim, ezen adatoknak elszomorító konzekvenciáját önk előtt itt nem

kell hosszabban eszetelni. Ha még röviden felemlitem, hogy a nem magyar nyelvűek közül magyarul beszél német 30%, tót 15%, oláh 8%, ruthén 8%, szerb 11%, minden-estre olyan kép ez, amely nem valami nagy örömmre ragadja az embert, sőt ellenkezőleg arra a szomorú tudatra, hogy bizony e tekintetben ebben az országban még nagyon rosszul állunk és hogy igenis nagy szükség van arra, hogy ezen a téren javulás álljon be, mert az mégis — egy hogy így fejezem ki magam — lehetetlen állapot, hogy ennek az országnak a nyelvét a nem magyar ajkuak közül ilyen kevesen beszéljék. (Ugy van!) Még egy adatom van itt, igen tisztelt hölgyeim és uraim, amit el akarok mondani, a kivándorlásról.

Bácsme gyéből 1905-ben 5233 ember vándorolt ki, ugyanabban az évben visszatért 523. (Mozgás.) Végtelenül elszomorító állapotok és jelenségek ezek, de hiszem, hogy a közművelődésnek, a magyar kulturának terjesztésében talán nem egészen alkalmatlan eszközt találunk arra, hogy a kivándorlás rémétől bizonyos fokig megszabaduljunk.

S mivel ilyen szomorúak az állapotok oktatásügyünk, különösen a gyermekóvás terén, valamint abban a tekintetben is, hányan beszéljük a magyar nyelvet, én azt hiszem, a DMKE. egyik legfőbb feladata kell hogy legyen az ingyenes népoktatás kivívása.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Annak az államnak, mely értelmes, jó hazafiakat akar nevelni, annak a modern államnak kötelessége módot nyújtani arra, hogy a tudás elemi feltételeit, a tudás alapjait az országban ne pénzért, hanem ingyen osztogassák. Én az egyesület egyik fontos céljának tartom azt, hogy minden törvényes eszközzel agításon és haszn oda, hogy az országban ingyenes népoktatás legyen és hogy addig is, míg ez keresztülvihető lesz, azok a szegény emberek, akik kötelesek gyermekeiket a törvény rendelkezéseivel fogva iskolába járni, legalább tankönyveket kapjanak ingyen akár az államtól, akár az egyesülettől, akár az egyesektől, még pedig oly mértékben, hogy a szegény embernek az erszénye és zsebe e címen egyáltalában igénybevéve ne legyen.

Tisztelt hölgyeim és uraim! Ennek a magyar nemzetnek, ennek a turáni fajnak, igen-igen fontos hívatása volt a múltban — hiszen méltóztatnak tudni — hogy védőbástya volt a barbárok támadásai ellen és míg más nemzetek békésen és nyugodtan fejlődtek, addig az ő egész élete véres harcokban merült ki.

Becsületesen és hűségesen teljesítette ezt a misszióját. Missziója ebben az irányban a jövőben is lesz, mert hiszen védgátul fog szolgálni egy másik nagy összetűzésben, amely várhatólag be fog következni a germán és a szláv fajok között.

Magyarországnak ez a hívatása, ez a missziója okozta azt, hogy bár a politikai önállósághoz való ragaszkodása, fajszeretete és alkotmányához való hűsége megerősödött benne, művelődés terén még valami nagyot nem tudott alkotni, úgy mint alkottak a többi népek, mint pl. hellén római műveltség a költészet, a művészet és a jog terén, vagy mint a germánok a lelkiismeret és gondolat szabadságának kivívásában, vagy mint a franciák, a kiktől utólrhetetlen szellem árad az egész világra, vagy mint az olaszok, akik zengezetes nyelvvel és remek irodalommal ajándékoztak meg, vagy mint az angolok, akiknek alkotmányos alaptételeket és az alkotmányos államforma behozatalát köszönhetjük, vagy mint a spanyolok és portugálok, akiknek a felfedezések terén köszönhetünk olyan sokat. De én hiszem, hogy ha Magyarországon a magyar kultúra előre halad, hogy ha a magyar kultúra szeretetében egyik leszünk, akkor ez az ország is, úgy mint az említett nemzetek, melyek már kiváló szolgálatakat teljesítettek az emberiségnek nemcsak a harc mezéjén, hanem a népek békés versenyében is hasonló vívmánnyal fogja megajándékozni az emberi működést. Mint akár az angol, akár az olasz, akár a francia

vagy akármely más nagy nemzet, mert hiszen a magyar faj nemes, kiváló és haladásra képes.

Tisztelt hölgyeim és uraim! Rómában egyszer jelentették a konzuloknak, hogy valamely tartományban lázadás tört ki. A konzulok csapatokat küldtek a fellázadt tartományok megfékezésére. Az előcsapatok mesztelenül vonultak be az illető tartomány fővárosába s amint bevonultak, mormolásszerű hangot hallattak a piacon. Mi lehet ez? A tanulóifjúság tanulta mormolva a leckéjét. A csapatok visszavonultak és nem fogtak hozzá ezen nép leigázásához, mert tudták és érezték, hogy a mely nép tanul, amely nép művelt, amely nép civilizált, a mely népben él az emberszeretet és humanizmus, az a nép erős, az a nép becsületos, az a nép legyőzhetetlen.

Nos, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! ha mi a népek versenyében megálljuk helyünket a művelődés, a kultúra terén, akkor bednünket sem győz le semmiféle fegyver.

Midőn előadásomat befejezem, a magam részéről teljes szívvvel és lelkesedéssel kívánom, hogy a Délvidéki Közművelődési Egyesület vezetői és közkeatonai egyformán tegyék meg kötelességüket, dolgozzanak teljes erőből a magyar kultúra, a magyar művelődés érdekében, hogy összeműködve, ez az ország igazán szabad legyen, amint ezt mi mindannyian akarjuk és kívánjuk. (Hosszanlartó élénk eljenzés és taps. A szónokot számosan üdvözlék.)

Dr. Kern Lajos szegedi kir. közjegyző indítványa.

Igen tisztelt közgyűlés! Indítványozom, miszerint úgy az elnöki megnyitó, valamint az ünnepi szónok dr. Baloghy Ernő képviselő urnak beszéde a mai közgyűlés jegyzőkönyvébe egész terjedelmében felvétsék.

Az indítványt lelkes eljenzés közt egyhangulag elfogadták.

Elnök: Még más indítvány is van. Dr. Baloghy Ernő képviselő ur indítványozta, hogy az ingyenes elemi oktatás behozása érdekében sorompóban álljon a DMKE. is. Talán méltóztatnak elhatározni, hogy ez irányban a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur önagyméltóságához, szükség esetén a képviselőházhoz kérelmet nyújtunk be. Méltóztatnak ezt elfogadni?

A közgyűlés elfogadja.

Évi jelentés.

Az elnök a következő évi jelentést rövid vázlatokban ismerteti:

D. M. K. E. nevelőintézetei.

A D. M. K. E. ez idei alkotásai között ki kell emelnünk azt a három nevelőintézetet, amelyet a délvidéki középiskolai növények számára egyesületünk Aradon, Makón és Szegeden emelt a célból, hogy azok a tiszta magyar érzésnek, a hazafias szellemnek és a magyar nyelv terjesztésének erős várai legyenek.

Aradon, a románság tengerében, az Aradvidéki tanítóegylettel közösen épített 120 tanuló részére nevelőintézetet a D. M. K. E. Arad város értékes telekkel járult az építkezéshez, míg Arad vármegye husz esztendőn át évi ezer koronával támogatja a nevelőintézetet, amely, beleszámítva az összes belső berendezést is, közel 207000 koronából épült fel. Az építkezéshez szükséges összeg egy részét a D. M. K. E. és nevezett tanítóegyesület törlesztéses kölcsönben vették fel az Aradi Ipar és Népbanktól közös számlára. A felvett kölcsön 160000 korona, amely az oszt. magy. bank lombard kamatlatától függőleg változó kamatozással jár. Ezen összegen felül a D. M. K. E. külön 47000 koronával járult az építkezéshez, amely összeg azonban 6% kamataival együtt első sorban lesz egyesületünknek visszafizetve.

A díszes, új, közegészségügyi, mint a pedagógiai tekintetből nagy gondnal és körültekintéssel épített nevelőintézetben az 1906—7. tanévre felvételt 117 növendék. Mintegy negyven jelentkezőt hely hiányában vissza kellett utasítani.

A nevelőintézet felett a közvetlen felügyeletet Takácsy Ferenc tanár, gondnok, míg a közvetett felügyeletet Urbán Iván ny. főis-

pán, a D. M. K. E. aradi fiókja elnökének vezetése alatt, felügyelő bizottság gyakorolja, amely minden intézkedéséről a D. M. K. E. elnökségének időről-időre jelentést tesz. A díj havi 40 korona. A nevelőintézet 1906-7. évi összes személyi és dologi kiadásainak költségeloirányzata 55790 korona bevétel és 42987 korona kiadás.

Makón, Csanád vármegyétől 40000 koronáért vásárolt régi megyei kórház renoválása és átalakítása útján létesített hatalmas telekkel bíró, igen szép nevelőintézetet a D. M. K. E. Az átalakítások összege több mint 52000 koronát tett ki, amely összeget azonban a nevelőintézet évi 6% kamattal együtt visszafizeti a központnak. Épület és telek után esedékes 40000 koronát 50 esztendő alatt köteles a D. M. K. E. a vármegyének kifizetni.

A vármegye évi 500 koronával, míg az állam évi 6000 koronával segíjezi a nevelőintézetet, amelyet kisebb-nagyobb összeggel támogatnak a Csanád vármegyei községek is.

A nevelőintézet 80 tanuló részére épült, de már az első esztendőben 107 gyermeket helyeztek ott el, míg számos tanuló helyhiányában vissza kellett utasítani. E nevelőintézetet 1907. év tavaszán egyesületünk kibővíteni óhajtja.

A nevelőintézetben a havi díj 24 korona, amelyet azonban már az 1907-8. tanévre 32 koronára emelnek fel és a felemelt díjkból törlesztetik a nevelőintézet kiépítéséhez szükséges fedezet.

A D. M. K. E. makói diák otthonában a közvetlen felügyeletet Barezán Endre makói főgymn. tanár látja el. A közvetett felügyeletet Návay Tamás Csanád vármegye főispánjának elnöke alatt külön felügyelő bizottság teljesíti.

A nevelőintézet 1906-7. évi összes bevétele 32190 korona, személyi és dologi kiadásainak költségeloirányzata pedig 30190 koronát tesz ki.

A D. M. K. E. nevelőintézetei közül legnagyobb a szegedi, amely Szeged város középpontján, közvetlen a középiskolák közelében, hatalmas bérházzal együtt épült fel, a város középítészeti tanácsától 49000 koronáért vásárolt 860 négyzetöl területen.

A nevelőintézet 220 középiskolai növendék számára épült, az 1906/7. tanévben azonban csak 160 növendéket vett fel a DMKE. Ellátási díj havi 40 korona. Az összes személyi és dologi kiadások összege 1906/7. tanévre megállapított költségeloirányzat szerint 88000 korona bevétel és 70906 korona 96 fil. kiadás.

A nevelőintézetben a közvetlen felügyeletet Hauser Rezső Sándor állami felső kereskedelmi iskolai tanár, két szegedi tanárral együttesen teljesíti. Intézetű orvos dr. Regdon Károly Szeged szab. kir. város th. főorvosa. A bérházban több lakás van, melyek mind elfoglalva és összesen 15240 koronát jövedelmeznek, míg a kiadások 3050 koronára eloirányozták.

A nevelőintézetek és a bérház építéséhez a D. M. K. E. az aradi 160000 koronán felül a Torontálmegyei Takarékos és Hitelbanktól és a Pesti Első Hazai Takarékpénztártól vett fel 230000 korona törlesztéses és 120000 korona váltókölcsönt. Ezenfelül az egyesület elnökének közbenjárására és kérelmére a vallás- és közoktatásügyi miniszter a szegedi nevelőintézet építésére 10 esztendő alatt évi 20000 koronás részletekben esedékes 20000 korona segélyt engedélyezett, amely összeget egyesületünk most financirozza a Szeged-Csongrádi Takarékpénztár útján, és pedig mivel az első részlet 20000 koronával már utalványoztatott, financirozás alá csak 9 egyenként 20000 koronás részlet kerül, 180000 kor. összértékben. A DMKE. mind-ezeket 200000 kor. névértékű kötvényt bocsátott ki, melyből eddig magánosok mintegy 50000 koronát, maga a DMKE. pedig alapjaiból circa 40000 koronát jegyzett.

Mindhárom nevelőintézetben a szegénysorsu, jó előmeneteli növendékek részére alapítványi helyeket létesített a DMKE. Ugyancsak alapítványi helyeket létesítettek a DMKE. kérelmére az aradvármegyei és torontálmegyei községi és körjegyzők egyesületei, a

vármegyei jegyzők és segédjegyzők középiskolába járó gyermekei számára. A m. kir. pénzügyminiszteriumot alapítványi helyek létesítésére szintén felkérte az egyesület.

Az összes építkezések végelszámolása még nem volt megejthető és azért a fentebb közölt adatok csak hozzávetőlegesek, már most is megállapítható azonban, hogy takarékos és céltudatos vezetés mellett, mindhárom internátus és a bérház is saját magát fogja törleszteni. Mindhárom internátusban az élelmezés házi kezelésben eszközöltetik, holott kellő biztonságot nyújtó ajánlat volt, mely szerint a vállalat útján való megfelelő élelmezés évi mintegy 15000 koronával olcsóbb lett volna. A házi élelmezést a nagyobb biztonság okáért választották a felügyelő bizottságok.

D. M. K. E. kötvényei.

Az egyesület a DMKE. szegedi székháza építési költségének részbeni beszerzése céljából 1000 drb egyenként két 100 koronás félből álló, 200 koronás kötvényt bocsátott ki. Ezt a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium, mint az 1889. évi IX. t. c. határozmányainak tilalma alá nem esőt, tudomásul vette.

A DMKE. ezen alapon kibocsátott 1000 drb kötvényt a 200 korona értékben, de úgy, hogy minden kötvény kettő darab, a szám mellett A. és B. betűvel jelzett 100-100 koronás fél kötvényből áll. A kötvényeknek kamatszelvevénye nincsen, ellenben el van látva a kötvény száma és betűjével jelzett egyszerű szelvényvel. A kötvények 50 év alatt fognak kisorsoltatni és a kihuzott kötvények háromszoros értékkel váltatnak be, tehát az egész kötvény 600. a fél kötvény 300 koronával. A sorsolás útján beváltott kötvény szelvény a kötvénybirtokosnál marad és az 50-ik sorsolás alkalmával külön 200, illetve a fél kötvény szelvény 100 koronával fog beváltatni. Ezek szerint a sorsolási 50 év alatt minden egész kötvényre 800 és illetve minden fél kötvényre 400 korona fog a kötvénytulajdonosnak visszafizettetni.

D. M. K. E. óvója

Hasonló alkotása egyesületünknek a títeli óvó, amelyet 1905. évben létesített a D. M. K. E. Az óvóban teljesen díjtalanul veszik fel a gyermekeket és ezidőszent 140, legnagyobb részét idegenajku gyermek látogatja az óvót, amelyet közbenjárásunkra valószínűleg rövidesen egyesületünkől az állam vesz át. Nagyszentmiklóson és Német-Eleméren egy-egy óvó létesítése ügyében most folynak a D. M. K. E. fiókjaival és a községekkel a tárgyalások.

A harmadik egyetem.

Kimagasló mozzanata volt kulturregyesületünk ez ideig kulturális tevékenységében az a mozgalom, melyet a harmadik egyetemnek a déli Magyarországon való felállítására érdekében indított meg a D. M. K. E. Közel két esztendőn át készítette elő egyesületünk ezt a mozgalmat, amelynek meg is lett az az eredménye, hogy gróf Apponyi Albertet, a vallás- és közoktatásügyi kormány e kimagasló vezérét, ezen nagy országos fontosságú kérdésben nyilatkozattételre bírta.

Egyesületünk, amely a magyar kultúra leghatalmasabb terjesztőjének az egyetemet tartja és mert elsőrangú érdek ennek a Délmagyarországon való felállítására, terjedelmes memorandumba szedte a déli Magyarország közönségének a harmadik egyetemre jogosult igényeit, kívánságait és kimutatta azt, hogy ennek az ország részének, amely hazánk legnagyobb és leggazdagabb területe, ma egyetlen főiskolája sincsen. Megvilágította egyesületünk egy Délmagyarországon felállítandó egyetem roppant jelentőségét s a gondosan és nagy körültekintéssel elkészített felterjesztést, pártolás és hasonló szellemű felterjesztés elkészítése céljából megküldötte Délmagyarország 18 törvényhatóságának.

A nehéz, súlyos és szomorú politikai viszonyok tisztulásával a D. M. K. E. felterjesztését Rónay Jenő vezetése alatt a vármegyei, városok képviselőiből alakult nagyobb küldöttség nyújtotta át gróf Apponyi Albertnek, aki ígéretet tett arra nézve, hogy a harmadik egyetem felállítására alkalmával kü-

lönös figyelemmel lesz a déli Magyarország jogos igényeire.

Egyesületünk különben a nagyfontosságú ügyet állandóan napirenden tartja és amint ismét aktuális lesz a harmadik egyetem kérdése, minden lehető el fog rajból követni arra nézve, hogy Délmagyarország főiskolát nyerjen.

Görög keleti magyar egyház.

Hasonlóan kiválóan fontos munkája volt közművelődési egyesületünknek az is, amelyet ugyancsak ebben az esztendőben a gör. kel. magyar egyház létesítése ügyében végzett.

Ez ügyben Rónay Jenő a DMKE elnöke dolgozott ki nagy tanulmányt, amelyet egyesületünk támogatás céljából megküldött a három testvéregyesületnek is. Az E. M. K. E. magáévá tette ez irányú javaslatunkat és hasonszellemű felterjesztéssel támogatta egyesületünknek ez irányban a kormányhoz tett felterjesztésünket.

A választói jog kiterjesztése.

Amikor az új nemzeti kormány elhatározta, hogy a választói jogot kiterjeszti, egyesületünk felterjesztésben fordult a belügyi kormányhoz és a DMKE. nevében kérelmezte, hogy a választói jog megadását a magyarul írni és olvasni tudás feltételéhez kösse.

Az egyesület e felterjesztését pártolási céljából megküldötte a három testvéregyesületnek továbbá a képviselőháznak, valamint az összes országgyűlési pártoknak is.

Az aulnai telepítés.

Egyesületünk megalakulása után elnökségünk kiterjesztette figyelmét a végeken, az idegenajku lakosság között élő magyarság súlyos helyzetére és elhatározta, hogy azok nehéz állapotán célszerű telepítés által fog segíteni. E célból felterjesztésben fordult a földmívelésügyi kormányhoz és kérelmezte, hogy a Délmagyarországon a jövőben keresztülviendő telepítések alkalmával minden egyes esetben, hallgattassék meg a kulturregyesület, amely a telepítéseknél való közreműködését nemcsak felajánlja, hanem annak igénybevételét kéri a kormánytól. A dunai III., IV. és V-ik öblözetben, közvetlen Pancsova közelében circa 70000 hold ármentesítendő, első minőségű földterületet három magyar telepes község létesítését tartja a D. M. K. E. kívánatosnak. A kérdéses területnek ármentesítése különben állam feladatot képez és a közművelődési egyesület első sorban is a kormányknak, amely eme terület felének tulajdonosa is, ajánlotta a circa 35 ezer hold szántóföldnek magyarokkal való telepítését, kijelentvén egyúttal, hogy eme kétirányú akciónál közreműködését készségesen felajánlja. Az 1896. évben kir. dekrétumok rendelték el a terület ármentesítését. De még a királyi rendeletek nélkül is kötelessége a kinstárnak az öblözeteket ármentesíteni, mert még a volt határörvidékben katonai kinstár belételepített a nyílt árterbe két községet (Boresát és Bányóost), melyek még ma is a Dunának nyílt hullámtérében fekszenek és évről-évre több ízben is elárasztatnak a Duna hullámai által. A kormány foglalkozott is már ezzel az ügygyel és a három öblözetnek ármentesítési és belvízrendezési tervei még az 1890-es évek végén elkészültek és a földmívelésügyi miniszteriumban fekszenek. Az egyesület e felterjesztést a földmívelésügyi miniszter kezéhez juttatta, de erre választ még ezideig nem nyert.

Ez ügyben egyesületünk ez évben újlag felterjesztéssel fordult a földmívelésügyi kormányhoz.

Névmagyarosítás.

Feladatának tekintette az egyesület a névmagyarosítás elősegítését. E célból elhatározta, hogy mindazoknak, akik erre nézve megkeresik az egyesületet, a D. M. K. E. maga szerzi be és pedig saját költségén a névmagyarosításhoz szükséges összes okmányokat. Elkészíti továbbá a névmagyarosítást kérelmező folyamodásokat, azokat az egyesület költségén felbélyegezve és az előírt módon felszerelve felterjeszti a belügyi kormányhoz és közbe jár annak sürgős elintézése végett.

Az 1906. évben egyesületünk elősegített ily módon több névmagyarosítást. Saját költségén szerezte be az egyesület a következők névmagyarosításához szükséges összes okmányokat: Baruch Abrahám Arad, Riskovics Gizella Nagy-Barkó, Riesz Mihály Torzsa, Midla István Gyírok, Muraeszkú Miklós Temesvár, Bálvín János Temesvár, Milla István Temesvár, Krémer József Temesvár, Bittenbinder Ferenc Temesvár, Einhorn József Szeged.

E címen 1906. évben jelentékeny kiadása volt az egyesületnek, amely a bekövetkező esztendőben még fokozottabb munkássággal kívánja a névmagyarosítás ügyét ily módon a maga részéről elősegíteni.

Nép- és ifjúsági könyvtárak létesítése.

A D. M. K. E. a magyarosítár egyik legfontosabb eszközének a népkönyvtárakat tartván, ez évben még a múlt événél is fokozottabb igyekezettel volt azon, hogy a közművelődési egyesületnek nyolc vármegyére kiterjedő területén nép- és ifjúsági könyvtárakat létesítsen. A vallás- és közoktatásügyi kormány támogatása mellett ez évben 9000 koronát fordított az egyesület D. M. K. E. könyvtárak létesítésére. Felállított 1000—1000 koronás könyvtárakat: Ujvidéken, Fehértemplomban, Lugoson, Nagyszentmiklóson, Aradon, Makón, Szegeden; továbbá 500—500 koronás könyvtárakat: Dettán, Titelen, Gyórokon, Gattaján, Törökkanizsán és Resicabányán.

Az 1907. esztendőre új D. M. K. E. könyvtárak létesítésére 5500 koronát vett fel költségvetésébe a közművelődési egyesület elnöksége.

Ugyancsak ez évben a déli Magyarország összes községeihez, továbbá nép- és gazdaköröihez, egyesületeihez átiratban fordult egyesületünk és értesítette azokat, hogy amennyiben ez irányban megkeresik egyesületünket, gondoskodni fog, hogy nép- és ifjúsági könyvtárakat kapjanak. E felhívásra 217 község, egyesület, gazdakör és népkör kereste meg a D. M. K. E. elnökségét, amelynek kérelmére és közbenjárására a m. kir. földművelésügyi kormány már eddig 103 községnek nép- és gazdaköröknek adományozott gazdag népkönyvtárat és könyvszekrény beszerzésére 10—10 koronát. Ama községek, nép- és gazdakörök, amelyek a D. M. K. E. kérelmére és közbenjárására a földművelésügyi kormánytól gazdag népkönyvtárat és könyvszekrény beszerzésére pénzádományt nyertek a következők: Almás, Antalfalva, Basahid, Begaszentgyörgy, Bobda, Bóka, Botos, Csernya, Dolova, Egres, Egyházaskér, Feketető, Fény, Ferdinándfalva, Franzfeld, Gyér, Györgyháza, Homolic, Horvátkecsé, Istvánvölgy, Jánosföld, Jarkovác, Jazova, Karlova, Kisteremfia, Kisvizesda, Klárafalva, Klári, Lajosfalva, Lukácsfalva, Macedónia, Melence, Nagygáj, Nagyjece, Nagymargita, Nagyösz, Nagyteremfia, Nákófalva, Németszernya, Németszentmiklós, Óbessenyő, Ólca, Óregfalva, Partos, Perjámos, Pécak, Révaujfalva, Románpécska, Rudna, Sándorfalva, Surján, Szapád, Szárcsa, Szécsénfalva, Szerbkeresztúr, Szerbittebe, Tamásfalva, Tiszahegy, Togyer, Tolvadia, Torontáljózseffalva, Torontálsziget, Torontálvásárhely, Tótaradac, Ujfalu, Ujpécs, Valkány, Zichfalva, Izgár, Újmoldova, Tauc, magyarpécskai polgári-, a pécskai függetlenségi- és a lovrini olvasókörök, Baranda, Ujhely, Dolác, Mollifalu, Számos, Forrai-Nagyiratos, Porgány, Tomasevec, Kánda, Bánlak, Tóbe, Végszentmihály, Szentpéter, Majdán, Beresztóc, Ujszentpéter, Kiszombor, Ferencszállás, Horvátneuzine, Szöreg, Sándorháza, Ozora, Rudolfsnad, Szerbnagyszentmiklós, Németsztamora, Magyarbánhegyes, Plosics, Denta, Margitfalva, Józseffalva, Jerszeg és Kula községek.

Ifjúsági könyvtárak létesítését is megkezdte az egyesület.

Baromfiak kiosztása.

A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület a magyar kultúra ápolása, erősítése, fejlesztése céljából alakult. A nemzeti szellem érvényesülését kívánja az államélet minden ágában, a társadalmi élet minden megnyilvánulásában, mert tudja és érzi, hogy ez az ország csak akkor lesz teljesen magyar, ha kulturáját a nemzeti szellem hatja át, ha

az az őserő, mely a magyar népben e szellemet fenn tudja tartani, képes lesz-e földönlakó népek lelkét lebilincselni, szellemi világát hatalmával és nagyságával betölteni.

Ez okból kívánja azt: nyilvánuljon meg a nemzeti sajátosság vonzó ereje a kereskedelem, gazdaságban és iparban is.

A D. M. K. E. kebelében gazdasági, kereskedelmi és ipari osztály is alakult épen azzal a törekvéssel, hogy a közművelődési egyesületben felhalmozott nagy nemzeti erő felhasználásával igyekezzenek társadalmi uton is teljes erővel munkálkodni a gazdaság, kereskedelem és ipar érdekében.

Egyesületünk elhatározta, miután a központi tevékenységét különben is roppantul lekötötte a központi iroda vezetése, hogy az egyesület kebelében alakított gazdasági, ipari és kereskedelmi osztályokat különböző, arra különösen hivatott városokba helyezi, azokat ott nagy gonddal és körültekintéssel szervezi és azokat bizza meg ezen osztályok vezetésével.

A D. M. K. E. gazdasági osztályát Zomborba óhajtja az egyesület kihelyezni és erre nézve most folytak a tárgyalások a Bácsmezei gazdasági egyesülettel, amely a jövőben ezen osztályt vezetni hivatott lesz.

Egyesületünk azonban már ez évben is működni kívánt gazdasági téren és ez év őszén 2000 korona értékben 150 drb fajbaromfi osztott ki díjtalanul továbbtanulást az egyesület tagjai között. Kiosztásra került 50 drb orpington, 40 drb pekingi kacsa, 30 drb nemes pulyka és 30 drb emdeni lud. Az 1907. évre ugyancsak 2000 koronát állított be egyesületünk fajbaromfiaknak kiosztás céljából leendő beszerzésére.

D. M. K. E. irodalmi pályázata.

A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület pályázatot hirdetett Magyarország történetének népközlők számára olvasmányok alakjában való megírására oly céllal, hogy abban emeltessenek ki a magyar történelem folyamán mindazon mozzanatok, amikor a nemzetiségek a magyar nemzettel összetartása és kölcsönös megértése folytán a legnagyobb siker és dicsőség érte a magyar nemzetet és viszont mindazon momentumok, amikor a nemzetiségek torzalkodása és egymásközi ellenségeskedése folytán mindannyiszor a legretentőbb csapások érték a hazát; ezzel párhuzamosan földadata a pályázónak hazánk földrajzi átalakulását történelmi módorban és az ellenséges irányzatú hamis megvilágításokkal szemben a valóság színében feltüntetni.

A pályadíj száz darab arany. A pályázat feltételei a következők: A pályázatban csak ama munkák vehetnek részt, amelyek eddig nyomtatásban meg nem jelentek. A pályaművek tisztán és olvashatóan írva, lapoztatva és bekötve nyújtandók be. A pályaművek a szerző nevét, állását és lakóhelyét tartalmazó pecsétes jellegű levéllel legkésőbb 1907. szeptember 1-ig a D. M. K. E. elnökségéhez Szegedre küldendők. A pecsétes levélben ugyan az a jelleg legyen, mint a pályamű homlokán. A pecsétes levélbe nem talán följegyzett kikötéseket, vagy följegyzéseket figyelembe nem veszik. A pályázat eredményét a D. M. K. E. elnöksége 1908. december hó 8-án hirdeti ki. A D. M. K. E. elnöksége a pályadíjat csak olyan abszolút irodalmi értékű műnek adja ki, amelyet a bíráló bizottság elfogadásra ajánl.

A pályanyertes mű a szerző tulajdona marad. A D. M. K. E. eredményes pályázat után kieszakozli, hogy a pályanyertes könyvet a hazai népközlőkben kötelezően használják.

D. M. K. E. képviselése.

Gondját képezi egyesületünk vezetőségének az, hogy valahányszor nagyobb kulturális vagy hazafias ünnepély rendeztetik a déli Magyarországon, ezen ünnepélyeken mindenkor megfelelő módon képviseltessék a magyar kultúregyesület.

Rákóczi fejedelem és társai megszentelt hamvainak hazahozatala alkalmával közben járt a kormánynál egyesületünk, hogy a szent hamvak ne tengeren Fiumén át, hanem a D. M. K. E. területén Orsován keresztül szállit-

tassanak haza. Az előző kormány azzal tért ki egyesületünk kérelme elől, hogy a szent hamvak hazahozatalának utiránya már meg lett állapítva. Az új kormány azonban magúévá tette a D. M. K. E. ez irányú felterjesztését és a bujdosók hamvait Orsován át, a D. M. K. E. területén keresztül szállította Budapestre, illetve a hamvak örök nyugvó helyére, Kassára.

Elnökségünk gondoskodott arról, hogy a szent hamvak, amikor azok a magyar földet, a D. M. K. E. területét érték, a D. M. K. E. orsovai fiókja által nagyobb küldöttség által fogadtassanak és megkoszorúztassanak.

De kifejezést adott a D. M. K. E. a szent hamvak iránt érzett mély kegyeletének a D. M. K. E. székhelyén, Szegeden is, ahol a D. M. K. E. elnöksége küldöttséggel jelent meg a fejedelmet hozó udvari vonatnál és a hamvakat a D. M. K. E. nevében újból megkoszorúztatta.

Ezenkívül mindenkor megfelelő módon képviseltette magát egyesületünk, a 48-ban vértanui halált szenvedett Kiss Ernő nagybecskereki szobra leleplezése alkalmával, a Budapesten felállított Washington-szobor ünnepén, a csatádi Lenau-szobor leleplezésén és más egyéb alkalmakkor. A Washington-szobor létesítéséhez különben maga egyesületünk is 100 koronával járult, míg a csatádi Lenau-szobor költségeire 236 koronát küldött egyesületünk elnöksége a szoborbizottságnak.

Nem mulasztotta el egyesületünk azt sem, hogy ama méltóságokat, akiknek működése a D. M. K. E. területére kiterjed, új méltóságukban üdvözölje és jóakarukat a D. M. K. E. részére kikérje.

Az elsők között sietett üdvözölni egyesületünk az új kormány hivatalba lépése alkalmával gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi minisztert, a D. M. K. E. diszelnökét, aki meleg sorokban köszönte meg az egyesület megemlékezését. Átiratban üdvözölte egyesületünk kinevezésük alkalmával dr. Kelemen Béla, Fábri Sándor, Fialka Károly, Fernbach Károly, gróf Károlyi Béla, Bottka Béla, Náray Tamás, Ambrozovits Lajos, Balla Aladár főispánokat, továbbá Scholcz Gusztáv bánati ág. ev. püspököt.

A legutolsó képviselőválasztások alkalmával üdvözölte egyesületünk a déli Magyarország területén megválasztott országos képviselőket.

D. M. K. E. taglétszáma.

Egyesületünknek a munkaprogramjába felvett kulturális feladatok megoldásához szükséges van anyagi eszközökre is és épen azért kiváló gondját képezi az elnökségnek az egyesület vagyonának növelése. Évi segély folyósításért felterjesztést intézett egyesületünk elnöksége a vallás- és közoktatásügyi, valamint a belügyi kormányhoz, amelyek közül a vallás- és közoktatásügyi miniszter, amint az ismeretes, 200000 korona államsegélyt szavazott meg a D. M. K. E. szegedi nevelőintézete számára. A belügyminiszter biztosította egyesületünk elnökségét, hogy a D. M. K. E. nagy nemzeti hivatását teljes mértékben nemcsak méltányolja, de át is érzi és szintén kilátásba helyezte a jövőre nézve teljes jóakaratu támogatását. Egyesületünk azonkívül felkérte a területén lévő vármegyéket, városokat és községeket, hogy anyagi erejükhöz képest évről-évre illesszenek be költségvetésükbe a D. M. K. E. támogatására segélyt. Ezidőszent évi 2000 korona segélyben részesíti az egyesületet Szeged sz. kir. város közönsége és évi kisebb segélyösszeggel támogatja a D. M. K. E.-t több község.

Egyesületünknek 1906. év végével van 8530 tagja, melyek közül 30 örökös, 440 alapító és 4860 rendes tag.

Halálozások.

Nagy szomorúsággal kell megemlékeznünk azokról a súlyos veszteségekről is, melyek az elmúlt egyesületi évben a D. M. K. E.-t ugyanis alapító és igazgatósági tagjainak elhunytával érte. Meghalt ez évben dr. Szevessy László ügyvéd Szeged, Winkler Ignác jászágorkormányzó Écska, Jenovay Imre nagybirtokos, Gross Vilmos kir. tan., kir. tanfelügyelő Makó, Enyedy Lukács nyug. min.

tanácsos Budapest, Hegedüs Pál tanár, Eisenstädter Alajos nagykereskedő Szeged, Bamberger Béla dr. Budapest. Egyesületünk elnöksége minden egyes esetben mélyen érzett fájdalomnak, nagy gyászának kifejezést adott. Részvétiratot intézett az elhunytak családjaihoz és minden alkalommal a D. M. K. E. székházán kitézte a gyászlobogót.

A központi hivatal forgalma.

A D. M. K. E. állandó és folytonos fejlődése mellett szervezni kellett az egyesület központi hivatalát is, amely most a D. M. K. E. székházában nyert állandó és végleges elhelyezést. Az egyesület központi hivatalának évi ügyforgalma esztendőről-esztendőre aránytalanul emelkedik. Az 1906. évben érkezett 1352 leirat, átirat és megkeresés, amely mind elintéztetett. Elküldetett a főtűkari hivatal részéről ugyancsak egy év alatt 17000 felterjesztés, átirat és megkeresés. Nagy súly helyeztetik a központi hivatalban a gyors, pontos elintézésre, hátraleknak egyik napról a másik napra maradnia nem szabad. — Rónay Jenő s. k., DMKE. elnök. Gallovich Jenő s. k., DMKE. főtűkár.

D. M. K. E. 1907. költségelőirányzata.

Az 1907. évi költségelőirányzat 357641 kor. 21 fillérrel egyhangulag elfogadtatott.

Tagállások betöltése.

A felügyelő-bizottságba megüresedett tagságra dr. Csernovits Diodor miniszteri tanácsos; tiszteletbeli elnökökké Ambrozovits Lajos dr., Balla Aladár dr., Fernbach Károly, Kelemen Béla dr. főispánok és Scholtz Gusztáv ág. ev. püspök választottak meg.

Indítványok.

Kmetykó Lajos hódmezővásárhelyi helyettes polgármester: Méltóságos elnök ur, mélyen tisztelt közgyűlés! Hódmezővásárhely közönsége szíves és lelkes örömmel fogadná, ha a DMKE. jövő évi közgyűlését Hódmezővásárhely területére méltóztatnék kitézteni. Városunk lakossága tiszta színmagyar, amely méltányolni tudja és méltányolni is a fáradságot és az elért sikert, amelyet a DMKE. mindnyájunk teljes melegezésére és örömeire kifejtett. Küldöm és a közgyűlésen megjelent társaim nevében kérem Méltóságos elnök urat és a közgyűlést, méltóztatnék elfogadni és kimondani, hogy a jövő évi közgyűlés Hódmezővásárhelyen tartassék meg.

És amennyiben az alapszabályokkal meg egyeznek, a gyűlést egészségügyi szempontból is nem december hó elejére, hanem szeptember hó második felére vagy végére méltóztatnék kitézteni. Amikor üdvözlöm a közgyűlést, kérem, szíveskedjék meghívásunkat elfogadni.

Elnök: Mélyen tisztelt közgyűlés! Az alapszabályok intézkedése szerint a jövő gyűlés helyét egy évvel előre a közgyűlés van hivatva megállapítani, az időt azonban az igazgatóság állapítja meg. Az indítványnak azon része tehát, mely a közgyűlés idejének pontos megállapítására vonatkozik, az igazgatóság hatáskörébe tartozik. Azt azonban, hogy jövő évre a közgyűlést Hódmezővásárhelyen tartjuk meg, a közgyűlés határozataképp kimondom.

Az ujvidéki fiók indítvánja.

A DMKE. ujvidéki fiókja benyújtott memorandumában Ujvidéken egy napközi otthonmal kapcsolatos internátus felállítását kérelmezte azért, hogy a Horvátországból átszerezhető 120-130 magyar fiú és leányövéndék elhelyezhető legyen.

A közgyűlés a memorandumot kiadta a tisztiszékeknek azzal, hogy a legközelebbi igazgatósági ülésen tárgyalásra terjessze elő. Ezen tárgyalásra az ujvidéki fiók képviselőiben Endre Antal, dr. Benisch Arthur és Bruck Ferenc is meghívandók. A kereskedelemügyi és kultuszminiszterhez pedig pártoló felirat intéztetik.

D. M. K. E. Bács-Bodrog vármegye fiókjának megállapítása.

Rónay Jenő elnök szép szavakban mond köszönetet Fernbach Károly főispánnak szíves fáradozásáért és azon buzgalomért, hogy önzetlen közbenjárásával a D. M. K. E.-nek 17

alapító, 8 örökös és mintegy 560 rendes és több pártoló tagot gyűjtött és ezáltal lehetővé tette ezen nemzetiéglakta vármegyében a Bács-Bodrog vármegyei D. M. K. E. fiókegyesületének megalapítását. Indítványára a megalkult fiókegyesület tisztikara és vezetősége megválasztotta:

Diszelnökök: Dr. Városovics Gyula, Fernbach Károly, gróf Chottek Rezső, gróf Zichy N. János.

Tiszteletbeli elnökök: Eperjessy Béla, Fejér Gyula, Fernbach Péter, Hauke Imre, Karácson Gyula, Széchenyi József, Szemző Gyula, ifj. Vojnits István.

Elnök: Dr. Balogh Ernő.

Társelnökök: Dömötör Pál, Gräff Nikáz, Michailovits Kornél, dr. Pertschy Ferenc, Rittinger Antal, Vértessy Károly, Zsulyevits Ernő.

Alföldi elnökök: dr. Alföldy Árpád, dr. Grüner Samu, Szondy Mátyás.

Tűkár: dr. Ribiczey Kálmán.

Jogtanácsos: dr. Thurszky Zsigmond.

Tiszteletbeli jogtanácsosok: dr. Gaál István, dr. Gál Rezső, dr. Poór Béla, dr. Zátányi Dezső.

Jegyzők: dr. Dömötör Győző, dr. Késmárky József, Klemm Gyula, dr. Matzitz Gyula, Purmann Dezső, Szauer Sándor, Szondy István, dr. Závodszy Levente.

Pénztárnok: Sztrilich Zsigmond.

Ellenőrök: Ifj. Csavosi Lajos, Cservenka Lajos.

Felügyelő bizottság: Raisz Lajos, Essigmann Károly, Omelka Gusztáv, Zottományi Mihály.

Igazgatósági tagok: Bertolino Sándor, Bierbrunner Gusztáv, dr. Bruck Ármán, Buday Gergely, Cziráky Zsigmond, dr. Donoszlovits Vilmos, Egl József, Eördögh Elemér, Ertl János, Evetovits János, Falcione Gusztáv, Falcione Lajos, dr. Falcione Nándor, dr. Ferencsik Lajos, Fernbach Bálint, Fodor Mihály, Gubitz Kálmán, Hegedüs Lenárd, Henneberg Sándor, Koczkar Zsigmond, Kozma László, Latinovits Géza, Lollok Alajos, Martin Tivadar, Meszner István, Mérő Ignác, Mihálovits Endre, dr. Mikosevits Kanut, dr. Molnár Károly, Novákovits Izidor, dr. Pavlovits Simon, dr. Pataj Sándor, Pilszanovits József, Popp György, Prokópy Imre, Radányi Péter, dr. Radványi Ferenc, Rácz György, Rácz Soma, Schmausz Endre, Seultéy Ferenc, Szabó László, Szabó Péter, Szedressy Ödön, id. Szemző István, Szeberényi István, Szilágyi Mór, dr. Thim József, Trencsényi Károly, dr. Wollheimer József.

Választmányi tagok: Dr. Alföldy Lajos, Auth György, dr. Balaton Gyula, Bayer Manó, Bárány Zsigmond, Berecz Károly, Bittermann Nándor, Blumenthal Károly, Bosnyák János, dr. Bruck Jenő, dr. Buday Pál, dr. Buják József, Császár Péter, dr. Csernyus Pál, dr. Damminger Ádám, Diener János, dr. Duchon János, Eimann Károly, dr. Falcione Árpád, dr. Feles Adolf, Földes Simon, dr. Frank Mihály, dr. Fratrievits-Aszt Vince, Frey Imre, dr. Guttman Zsigmond, Gyurisits György, Halm Sándor, dr. Hável József, Heinecz Albert, Heinecz Kálmán, id. Heindlhofer Róbert, Heisinger Antal, Hernádi Márton, Hetteszheim Henrik, Hipp Dezső, dr. Hofbauer Miklós, Horváth József, dr. Huber József, Illin Dusan, Jablonszky Miklós, dr. Jovánovits József, Jusits Antal, dr. Kabos Márton, dr. Kamenitzky Saneor, Kiss Gyula, Kleiner Lajos, Kosztics Lázár, Kovaesich Cézár, Kraicz Lajos, Krizmanits Imre, Krudy Géza, Lang Gyula, Latinovits Szaniszló, Lánckor Antal, Lederer Pál, Lippert Ferenc, Listyevits Titusz, Matkovits Béla, Mayer István, dr. Mayer Nándor, Mihálovits István, Milkó Ignác, dr. Németh Arthur, Németh Ignác, Nikolits Izidor, Ormay Kálmán, Pallay István, Pekánovits András, Pukovits József, Poeskay Sándor, Roheim Zsigmond, Rockenstein Nándor, dr. Sági Samu, dr. Sárkány János, Sebestyén Imre, Schlieszer Sándor, Spanyol József, ifj. Spitzer Sándor, dr. Strasser Lajos, dr. Schoszberger, dr. Szabovlyevits Dusan, Szauerborn Károly, Szemző Dezső, Szemző János, Szemző Károly, Szendy István, Szilágyi Elemér, dr. Szommer Antal,

Sztankovits György, Szutrély Lipót, dr. Szécsényi Tamás, Tárcazy Dezső, Tárcazy István, Tantner Ottó, Tripolszky Béla, dr. Thurszky Pál, Veszelinovits Milorád, Vojnits Máté, Vujevich Lajos, Weidinger Lajos.

Hölgybizottság. Elnök: Fernbach Károlyné. Alelnökök: dr. Alföldy Gedeonné, dr. Bruck Árminné, dr. Popovits Istvánné, özv. dr. Spitzer Mórné, Wundszám Ida.

Választmányi tagok: Amann Ferencné, Ambrózovits Emilia, Bakó Elekné, dr. Balaton Gyuláné, dr. Balogh Ernőné, Bertolino Sándorné, Borovszky Ferencné, dr. Buday Pálné, dr. Buják Józsefné, Bunyi Lajosné, Császár Péterné, dr. Csernyus Pálné, dr. Damminger Ádámné, dr. Donoszlovits Vilmosné, Dömötör Pálné, dr. Duchon Jánosné, Esztergamy Károlyné, dr. Falcione Árpádné, Falcione Gusztávné, dr. Falcione Nándorné, özv. Fernbach Antalné, özv. Fernbach Bálintné, Fernbach Erzsébet, Fernbach Péterné, Fernbach Zsuzsa, Fejér Eulália, Fuchs Károlyné, Fuchs Vilmosné, ifj. dr. Gaál Istvánné, Garam Kálmánné, Gehring Edéné, özv. Gertinger Pálné, Grosser Lajosné, özv. Halász Gyuláné, Halm Ottóné, dr. Hammel Nándorné, dr. Hannig Györgyné, Hantossy Elemérné, Hauke Imréné, Hetteszheim Henrikné, Hipp Dezsőné, Jánosy Kornéliá, dr. Jovánovits Józsefné, Karácson Gyuláné, Karácson Margit, Karácson Olga, Kekeovits Istvánné, Kirchner Károlyné, Koczkar Adrienne, Koczkar Zsigmondné, Kohut Henrikné, Komáromy Gyuláné, Kőröcs Eszter, Kozma Lászlóné, Langmáhr Jánosné, Martin Tivadarné, id. Mihályi Jánosné, Michailovits Kornélné, dr. Mikosevits Kanutné, dr. Molnár Károlyné, Molnár Istvánné, Molnár Radich Jolán, Muró Péterné, Nikolits Izidorné, Pálffy Dezsőné, Poeskay Sándorné, Popp Györgyné, Popovits Aurélné, Preszly Jánosné, dr. Radványiné Ruttkay Emma, dr. Roxer Gyuláné, Rudits Mihályné, Seultéy Ferencné, Scherer Rezsőné, Schlieszer Sándorné, Schumacher Antalné, dr. Sági Samuné, Szabó Lászlóné, Szaich Emilné, Szauerborn Károlyné, dr. Széchenyi Tamásné, Szegheő Gézáné, dr. Székely Ferencné, Szemző Gyuláné, Szemző Istvánné, Szemző Jánosné, Szemző Károlyné, Szilágyi Mórné, Szondy Mátyásné, Sztankovits Györgyné, Sztrilich Béláné, Sztrilich Zsigmondné, Szutrély Lipótné, Tárcazy Istvánné, Tantner Ottóné, Uhlyarik Jánosné, Vértessy Károlyné, Vojnits Istvánné, Vojnits Máténé, Vujevich Lajosné.

Elnök: A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére opportunus, célirányosság szempontjából négy szegedi urat kérek fel, u. m.: Kovács János, Dugovics-társaság al-elnök, Scossa Dezső kir. tanfelügyelő, dr. Wégmém Ferenc ügyvéd és Gräber Gyula földbirtokos urakat és ezzel a közgyűlést berekesztem. (Éljenzés.)

Diszabéd.

Délután 1 órakor a „Vadászkürt“ szálló éttermében 150 terítékű diszabéd volt, amelyen városunk elite közönsége majdnem teljes számban részt vett. Az első felköszöntőt Rónay Jenő mondotta a királyra. Utánna Buday Gerő a vidéki vendégeket, majd dr. Mikosevits Kanut a jelenlévő hölgyeket köszöntötte fel. Végül pedig dr. Kern Lajos, a DMKE alnöke magvas beszédben köszönte meg Bács-Bodrog vármegye és Zombor szab. kir. város törvényhatóságának és közönségének a magyaros vendéglátást, melyben a DMKE-t részesítették. Asztalbontás után ezeken kívül még számos felköszöntő hangzott el. A diszabédrol az összes megjelentek délután 5 órakor a „Napközi Otthon“ teatélyére mentek.

A Napközi Otthon teatélye.

Lekötelező szívéllyességének és fáradságot nem ismerő áldozatkészségének tanujelét adta a Napközi Otthon Egyesület akkor, amidőn a D. M. K. E. vezérfiainak városunkban való tartózkodása alkalmával, az ünnepek rendezésében szerepet vállalt, teatély rendezésével. Ezen vállalkozásában nemes és a felebaráti szeretet érzésével áthatott eszméinek és hivatásának megfelelő fényes erkölcsi és anyagi támogatásban részesült városunk.

sunk közönsége részéről s így egyrészt újabb erőt nyert a jövőben kifejtendő munkásságra, másrészt kellemes szórakozást nyújtott vendégeinknek, kiket bizonyára örömmel töltött el annak látása, hogy társadalmunk urhölgyei mily lelkesedéssel és lankadatlan buzgalommal szolgálják a humanitás eszméit és hogy ezen önzetlen munkájokban, melynek lelki motívumai ugyanazon eszmék és érzések, melyeknek terjesztésére a D. M. K. E. apostolai körünkbe lerándultak. De egyúttal meggyőződést szerezhetek arról is, hogy városunk közönsége át van hatva ezen magasztos eszmék nagy jelentőségétől és a felebaráti szeretet gyakorlásának kötelességétől, minek impozáns tanujelét adta azáltal, hogy ezen alkalommal a Napközi Otthon Egyesületet nemes eszméihez méltó erkölcsi és anyagi támogatásban részesítette. Méltó és harmónikus befejezése volt az estély az ünnepségek sorozatának és hisszük, hogy szeretett vendégeink egy kellemesen eltöltött est emlékével és azon tudattal távoztak el körünkől, hogy az általuk, mint a hazai kultúra apostolai és a humanitás magasztos és jótékony eszméinek előharcosai által elhintett újabb eszmék körünkben termékeny talajra találtak. Mi pedig, mint az ezen eszmék terjesztésére, ez alkalommal felesküdt közkatonák reményét és lelkesedését merítettünk a jövőben kifejtendő munkásságra és reméljük, hogy városunk és megyénk közönsége, hasonló támogatásban fogja részesíteni a megalakulását ünneplő kulturális intézményünket. Adja az Ég, hogy ezen reményünkben megedzve sikerrel munkálkodhassunk szűkebb hazánk kulturális fejlesztésén!

A teaestély a városháza dísztermében folyt le és délután 5 órakor vette kezdetét. A lépcsőház, valamint a díszterem fényárban uszó csillárjaival, délszaki növényeivel és izlésesen összeállított drapéria díszleteivel impozáns képet együtjt a szemlélőnek. Az erkélyen elhelyezett cigányzenekar, Sipos Ferkó vezetése mellett, szebbnél-szebb nőtákkal gyönyörködtette a közönséget, mely a helyiséget teljesen megtöltve, díszetret méltó buzgalommal lett kiszolgálva a Napközi Otthon Egyesület vezetőségétől és bájos urhölgyeitől és urleányaitól megszokott szívélyességgel és körültekintős, gondos figyelemmel. A háziasszonyi tisztet az egyesület ügybuzgó és nemesszívű elnöknője dr. Alföldy Gedeonné és Bertolinó Sándorné alelnöknő urasszonyok töltötték be a jelen volt közönség teljes megalégedésére. Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal, hogy az egyesület elnökségének és fardozásaikban részt vett urhölgyeinek és urleányainak a rendezőség nevében, az ünnepségekben való részvételükért, hálás köszönetet ne mondjunk.

Az asztalbontást tánc követte, mely kedélyes hangulat mellett éjféltán 2 órakor ért véget.

Városunk előkelőségei közül a következők voltak jelen: Fernbach Károly főispán, ifj. bajsai Vojnits István alispán, Michailovics Kornél vármegyei főjegyző, Hauke Imre polgármester, Fernbach Péter és Balogh Ernő országgyűlési képviselők és még számosan. Vendégeink közül megjelentek dr. Kern Lajos a D. M. K. E. alelnöke, Gallovics Jenő főtitkár, dr. Domokos László titkár, dr. Pisztor Eggon ügyvéd, Scossa Dezső kir. tanácsos, tanfelügyelő, dr. Breyer Lajos ügyvéd, Papp Ferenc gimnáziumi igazgató, dr. Denisch Arthur tanár, Kmetykó József tanár, dr. Hegedűs Aladár polgármester, Gonda József tanácsnok és Gräber Gyula földbirtokos.

A jelen volt urasszonyok és urleányok közül a következőket sikerült feljegyeznünk: asszonyok: Fernbach Károlyné, özv. Fernbach Antalné, dr. Alföldy Gedeonné, Bertolinó Sándorné, Koezkár Zsigmondné, özv. Csihás Benőné, dr. Németh Arthurné, dr. Bruck Arminné, Sztrilich Zsigáné, Karácson Gyulané, Preszly Károlyné, Gehring Edéné, Jovánovics Józsefné, Jablonszky Miklósné, dr. Falcione Nándorné és Árpádné, özv. Gertinger Pálné, Halm Ottóné és Ervinné, dr. Donoszlovics Vilmosné, Vértesi Károlyné, Vujevich Lajosné, técsői Mórincz Kálmánné, Szabó Lászlóné, Ratkó Zsigáné, dr. Bujákné, Fal-

cione Sándorné, Michailovics Kornélné, Krudyné, Rittingerné, Kohut Kálmánné, Molnár Károlyné, dr. Schneier Károlyné (Kula), Weidingerné, dr. Gál Istvánné, Vojnits Pálné, Szondyné, dr. Ferencsikné, Pallainé, Tárcazy Istvánné, özv. Szemző Jánosné, Sztojsicsné, özv. Ehrenbergerné, Fischerné, özv. Michelszné, Komárominé, Mayer Istvánné, dr. Huberné, özv. Vadászné, dr. Kabosné Poppné Baragovics Lajosné (Kunszentmiklós), Fehér Eulália, Garamné, Teilsbauerné, Lombosné, Wundszám Ida, Langmáhné, Kircherné, Sehererné, Scultetyné, Scossa Dezsőné (Szeged), dr. Linczingerné, dr. Mikosevitsné, dr. Vépmann Ferencné (Szeged), dr. Kern Lajosné (Szeged), özv. Karmárné (Verbász), Ráczné, dr. Scheerné, Hoffmanné, Magassyné, Haukené, Martin Tivadarné, Gräber Gyulané (Szeged).

Urleányok: Koezkár Adrién, Zseni és Liesi, Csihás Orsi, Vojnics Ilonka, Jovánovics Matild és Leona, Gehring Lenke és Mici, Schneider Gigi (Kula), Preszly Nelli, Vértesi Béba, Popovics Olga és Katica, Lederer Mici, Mayer Riza, Ehrenberger Edit, Franc Zseni, Donoszlovics Eri, Hoffmann Böske, Falcione Janka és Blanka, Kirchner Madlen, Havel Aranka, Sztojsics Piroska, Halm Angella (Bácsmadaras), Hübner Mariska, Langmáhr Margit, Szalay Margit, Vojnics Margit (Bajsa), Chorus Mariska (Bánffy-hunyad), Végmann Gizike (Szeged), Falcione Ilona (Nagyszentmiklós), Karácson Dóra és Margit, Alföldy Flóra, Ratkó Ilonka, Fernbach Zsuzsa, Matzitz Aranka, Vadász Margit.

Az estélyen felülfizettek: Fernbach Péter 98 kor., id. Szemző István, Fernbach Antalné, Alföldy Gedeon, Alföldy Gedeonné 20—20 kor., Fernbach Károly 16 kor., Falcione Árpádné, Fernbach Zsuzsa, Sterz Adolfné 10—10 kor., Wegner Ferenc (Szeged), Langmáhr 8—8 kor., Vujevics Lajos, Sztankovits Györgyné, Sztrilich Zsigmond, Bruck Arminné, Buják József 6—6 kor., Kármán Achilné, Fodor Mihály, Hauke Imre 5—5 kor., Sztipits Istvánné, Jovánovics József 4—4 kor., Jorgovics, Fernbach Bálint, Tantner Ottó 3—3 kor., Klemm Gyula, Scultety Ferenc, Scheerné, Kohut Henrik, N. N., Fehér Jenő 2—2 kor., Simonovits dr. 7 kor., Jovánovics, Fehér Jenőné, N. N., N. N., Lombos Alfréd 1—1 kor.

A napközi otthon elnöke dr. Alföldy Gedeonné urasszony a vezetőség nevében ez uton mond köszönetet a rendkívüli érdeklődésért és nagylelkű adományokért. A bruttó jövedelem 1100 kor. volt; a tiszta jövedelmet a megejtett leszámolás után közölni fogjuk. A szép és humánus ügyért közönségünk adománzaival ismét lehetővé tette, hogy ezen a szegény iskolás gyermekek ügyét oly önzetlenül felkarolá egyesület jótékonyágát, nemcsak hogy folytathassa, hanem szélesebb alapokra fektetve, még több szegényebb gyermeket részesíthessen gondozásának iótéteményében.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 6-án tartotta meg rendes havi ülését apatini Fernbach Károly főispán elnökle alatt. Jelen voltak: bajsai Vojnits István alispán, Michailovics Kornél főjegyző, dr. Mikosevits Kanut főügyész, dr. Pávlovits Simon kir. tanácsos, főorvos, Popp György kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Gräff Nikáz kir. tanácsos, tanfelügyelő, Popovits Aurél főügyészhelyettes, Scultety Ferenc ár. elnök, Szemző Gyula, dr. Molnár Károly, Piukovits József, Falcione Lajos nagybirtokosok, bizottsági tagok, Seherer Rezső, mint a bizottság jegyzője.

A főispán szívélyes szavakban üdvözlővén a megjelenteket, az ülést megnyitotta.

Közegészségügy

Dr. Pávlovits Simon kir. tanácsos, főorvos jelenti, hogy az általános egészségügyi

viszonyok kedvezőtlenebbek voltak a heveny fertőző kórok nagyobb arányú fellépése következtében. Az elrendelt védelmi intézkedések helyes keresztvitelével sikerült elérni, hogy a hagymáz és vörheny esetek száma immár esökkenőben van.

Ronesoló toroklob előfordult 17 községben. Megbetegedett 95 gyermek, meggyógyult 53, meghalt 23, ápolás alatt maradt 19.

A vörheny előfordult 8 községben: Bajmok, Apatin, Ófutak, Kula, Bulkeszi, Pacsér, Bezdán, Monostorszeg és Zentán 262 esetben, meggyógyult 153, meghalt 57, ápolás alatt 52.

A kanyaró előfordult 3 községben: Csantavér, Feketehegy, Pacsér 94 esetben. Meggyógyult 55, meghalt 4, a többi ápolás alatt.

Hagymáz előfordult 22 községben 145 esetben. Meggyógyult 85, meghalt 14, ápolás alatt 46.

Topolyán Fehér Jenőnek adományozott és ujonnan felállított személyes üzleti jogu gyógyszerár megvizsgáltatván, a közforgalomnak átadatott.

Közdók.

Popp György kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelenti, hogy egyenes adóban 1906. novemberben befizettetett 3.278,023 kor. 37 fil. 1905. novemberben befizettetett 837,855 kor. 34 fil. Az elmúlt hóban több 2.440,148 kor. 03 fil. 1906. január 1-től november végéig befizettetett 11.132,742 korona 92 fil. 1905. január 1-től november végéig befizettetett 4.410,744 kor. 82 fil. Ez évben több 6.721,998 korona 10 fillér.

Hadmentességi díjban 1906. novemberben befizettetett 45,438 kor. 1905. novemberben befizettetett 15,795 kor. 70 fil. Az elmúlt hóban több 29,642 kor. 30 fil. 1906. január 1-től november végéig befizettetett 109,457 kor. 65 fil. 1905. január 1-től november végéig befizettetett 35,055 kor. 11 fil. Ez évben több 74,402 kor. 54 fill.

Bélyeg- és jogilletékben 1906. novemberben befizettetett 473,316 kor. 20 fil. 1905. novemberben befizettetett 112,347 kor. 35 fil. Az elmúlt hóban több 360,968 kor. 85 fillér. 1906. január 1-től november végéig befizettetett 3.513,035 kor. 70 fil. A múlt év hason időszakában 1.249,074 kor. 51 fil. Ez évben több 2.263,961 kor. 19 fil.

Fogyasztási és italadóban 1906. novemberben befizettetett 114,348 korona 18 fillér. 1905. novemberben befizettetett 103,344 kor. 84 fil. Az elmúlt hóban több 11,003 kor. 34 fil. 1906. január 1-től november végéig 1.091,863 kor. 21 fil. A múlt év hason időszakában 1.068,339 kor. 39 fil. Ez évben több 23,523 korona 82 fillér.

Allamepítészet.

Sztankovits György kir. főmérnök jelenti, hogy a törvényhatósági közutak és az azokon lévő műtárgyak állapota kielégítő, a megromgált utszakaszok és műtárgyak helyreállítása folyamatban van.

A folyó évi kavicsfedőanyag szállítása teljesen befejeztetvén, bizottságilag felülvizsgáltatott és átvétetett.

A bács—zsablya—titeli törvényhatósági közút 0—4167 km. szakaszán Bácsban az új építési munkák befejeztettek és felülvizsgáltattak, átvétettek és a forgalomnak átadattak.

A zombor—óbecsei törvényhatósági közút 6735—866 km. szakaszán Óbecse és Szenttamás között az utépítési munkák befejeztettek.

Az óbecse—törökbecsei törvényhatósági közút 4530—7835 km. szakaszán az utépítési munkák befejeztettek.

A topolya—verbázi törvényhatósági közut 11—19'02 km. szakaszán az utépitési munkák befejeztettek és a felülvizsgálás iránt az intézkedések megtétettek.

A zsablya—zsabylai révhez vezető törvényhatósági közuton az u. n. „Fekete hídnek” vasbetonszerkezettel való újbóli építési munkálatai a baloldali hídfőnél szükséges földmunka kivételével, amely jelenleg folyamatban van, befejeztettek.

A katymári vasuti állomáshoz vezető törvényhatósági közut kiépítéséhez szükséges földmunka házi kezelésben folyamatban van és csekély kivétellel befejeztett.

Kir. ügyészség.

Popovits Aurél kir. főügyész helyettese jelenti, hogy az ügyészség felügyelete alatt álló fogházban példás rend és tisztaság van. A felügyelet és biztonság teljesen kifogástalan, szökés nem fordult elő. Ragályos betegség nem fordult elő, az egészségi állapot jó. A fegyelem szigorú, fegyelmi büntetés az őrség körében nem, a letartóztatottnál 1 esetben alkalmaztatott.

A múlt hó folyamán 49 letartóztatott volt elhelyezve. Jogérvényesen elítelt: elzárásra 2, fogházra 14, börtönre 32, fegyházra 2. Felelősség alatti álló vizsgálati fogoly 1. Elléptelen vizsgálati fogoly 1. A hódsági, kulai és apatini járásbírói fogházakban a rend és tisztaság kifogástalan.

H i r e k .

Kinevezés. Az igazságügyi m. kir. miniszter új Karácson Gyula dr. járásbírói aljegyzőt jegyzővé nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Horniesek Gyula palánkai kir. járásbírói irnokot az újdéki törvényszékhez helyezte át.

Szabad-lyceumi előadás. Vasárnap, 9-én d. u. 4 órakor ismét zsololasig megtelt a városháza nagyterme érdeklődő közönséggel Beregi Oszkár, a budapesti Nemzeti Színház kitűnő művésze, tartott rendkívül élvezetes előadást Régi versek címen, s bemutatta a magyar vers fejlődését Arany János haláláig Bevezetesképpen a természetnek s a természetet utánzó művészeteknek az emberre való hatásáról szólott. A művészetek közül a legközvetlenebb s legáltalánosabb hatással a zene és a költészet van az emberre. A magyar költészet virágos kertjéből néhány gyönyörű virágot mutatott be az előadó művész. Kijelentette, hogy az összevágatásban a magyar esztetikának és irodalomtörténetnek nagy mestere: Beöthy Zsolt vala az irányítója. Annál inkább esodálkozunk, hogy Vörösmarty és Tompa költészetének virágai kimaradtak a nagy földdal és izléssel összekötött bokrétaból. Pedig ezekért szívesebben nélkülöztünk volna egy két, inkább a könnyű hatás kedvéért bemutatott humoros darabot. A Baskai Leának tulajdonított Halálhymnusával kezdődött a szavatok sora. A főszéges hymnus komorságát csak fokozta a sűrűn visszatérő retrainé: Elmegyek meghalni! — Egyfolytában következtek: Timódi verses krónikája: Szondi eleste. Két kuruc ballada: Esztergom megvétele és Ocskay László. Kár, hogy az utóbbinak színészi előadása egy helyütt bele nem illő komikus hatást keltett. Csokonaitól: Megkövetés, A reményhez. Kisfaludy Sándortól: A grófné gyónása Berzsenyitől: A magyarokhoz (A művész szinte elegiát csinált e megrázó erejű ódából) Kisfaludy Károlytól: A bánkódó férj, Czuczortól: A huszár Petőfitől: két gyönyörű dal (Boldog éjjel... Reszket a bokor...) és a Falu végén kurta kocsmá c életkép. Arany Jánostól: A vén gulyás és a vén gulyás temetése c életképek, s végül a Szondi két apródja c ballada, mely bizony még e kiváló előadó művész erejét is nagy próbára tette. A mily élvezetes volt az előadás, ép oly tanulságos is lehetett volna, ha az egyes korok, irodalmi műfajok és írók jellemzésül néhány szó magyarázatot is fűzött volna szaválása közbe az előadó művész. Bár a közönség általános tetszéssel, minden egyes darab előadása után harsogó tapsal adózott a kiváló színművészek, mégis megemlítjük, hogy kevesebb színészkedés többet ért volna; mert a művészi szavaltat és a színészművészet között különbség van. A lyceumi előadások első sorban oktatók, s csak azután szórakoztatók; vagy — mondjuk — szórakoztatva oktatók.

Adófelszólamlás. A zombori adófelszólamlási bizottság a zombori adóhivatali kerülethez tartozó községekből a III ad osztályu kereseti adó ellen beérkezett felelősségek tárgyalását 1 évi december hó 14-én, pénteken d. u. 9 órakor kezdi a pénzügyigazgatósági épületben, földszint 6. szám alatt.

Az ügyvédi kamara köréből. A szabadkai ügyvédi kamara Csordár György zombori ügyvédet annak idején hat hónapra felfüggesztette az ügyvédi gyakorlattól. Most, hogy a hat hónap letelt, a kamara ismét vissza helyezte ügyvédi gyakorlatába.

Jankovich százados balesete. A múlt hónapban történt, hogy Jankovich László kamarás, szabadkai honvédszázad százados Szegeden szerencsétlenül járt. Falkavadászat közben leesett lováról és koponyatörést szenvedett. A századost a kórházban sikeresen gyógyították s a múlt héten már haza is utazott Szabadkára. Lovagolnia egyelőre nem szabad.

Eljegyzés. Milánkovits András szabadkai nagykereskedő eljegyezte Ivánkovits Etelkát Szegeden.

Krapfenheim Antal, topolyai róm. kath. tanító eljegyezte Landes Etelkát Újvidékről.

Városi közgyűlés. Zombor város törvényhatósági bizottsága december hó 7-én Fernbach Károly főispán elnöke alatt megtartott rendkívüli közgyűlésében elhatározta, hogy a zombor—óbeesi h. é vasut r. t. r. szére megszavazott 120000 koronát egy összegben egyszerre 110000 koronában fizeti ki.

A zombori Ügyvéd Egylet folyó hó 10-én erősen látogatott közgyűlést tartott Vértési Károly elnöke alatt. A Strasser Lajos dr. szakavatott előadásában megvitaták a Nagy Dezső dr. és a Pollák Illés dr. téle ügyvédi rendtartás tervezetét, melyeket ezek, az előbbi igazságügyi miniszterek megbízásából szerkesztettek és a melyeket a mostani igazságügyi miniszter az ügyvédi kamarának véleményadás végett megküldött. Beható tanácskozás és többek hozzájárulása után egyhangulag elfogadták a Strasser féle véleményes jelentést s azt a szabadkai ügyvédi kamarának megküldték.

Eltűnt diák. Lapunk múlt számában e cím alatt megemlékeztünk, hogy Deutsch Ernő a szegedi felső kereskedelmi iskola növendéke szüleinek lakásáról eltűnt. A kétségbeesett szülők gyermeküket mindenfelé keresték, de nyomára akadni nem tudtak. A szerencsétlen fiú, kit valószínűleg az ábrándos szerelem kergetett a halálba, folyó hó 4-én Szegeden egy revolverlövessel vetett véget életének. Részletes tudósításunk a következő: Folyó hó 4-én este 8 óra után nagy riadalmat okozott Szegeden a Kossuth Lajos sugárúton egy revolverlovas. A Szabadkáról érkező vonat utasai jöttek éppen a városba, amikor a gázgyár tájékán az egyik bérkocsiból lövés hallatszott. A revolvert egy szegedi fiatal diák ember szegerte a fejének s oly jól talált, hogy szüleinek lakásán még az éjjel meghalt. Az elbűsült diákot, aki öngyilkossági szándékból lőtt magára, Deutsch Ernőnek hívják. Ősz óta volt a felsőkereskedelmi iskola alsó osztályának tanulója. Diáktársai közül szorgalmával és példás magaviseletével tűnt ki. Öngyilkossága annál inkább meglepő azok előtt akik a fiút közelebbről ismerték. Allitóltag egy szabadkai leányba volt szerelmes. Hogy ez mennyiben igaz, ma még nem lehet tudni. Mert azt is rebesgetik, hogy a fiú az utóbbi időben az iskolai fegyelemmel került némi összeütközésbe. Napok óta buskomor volt. Tegnap délután átutazott Szabadkára. Este jött vissza s ekkor követte el végzetes tettet. Bérkocsin hajtattott hazafelé és a gázgyár előtt halántékon lötte magát. A lövésre megállott a bérkocsi s az után járó kelők nyomban körülöfögték. A nyugodtabb nézők látván a helyzet komolyságát, siettek a mentőkért, akik az eszméletlen

diákot szüleinek lakására vitték. Zsebében találtak egy levelet, amelyben oly kuszáltan mondja el öngyilkosságának okát, hogy a hozzátartozói sem tudnak rajta eligazodni. Szülei csakhamar orvost hívtak, aki azonban nem segíthetett, mert Deutsch még az éj folyamán kiszendvedett.

A vármegyei általános tanító egyesület elnöksége statisztikai adat gyűjtés szempontjából a következő kérdésekre kéri be a választ: 1. A község neve. 2. A község fekvősegeinek, szántóföld, legelő, nádas rét, stb.-nek folyó forgalmi értéke? 3. A 2. pont alattiaknak a jövedelme. 4. Jövedelmet hozó jogai és állampapírjainak értéke? 5. A 4. pont alattiaknak utolsó évi jövedelme? 6. Utolsó évi köz költségének százaléka? 7. Mily nagy összeg fordított az utolsó évben tanügyi kiadásokra? 8. Hány százaléknak felel meg a tanügyi kiadás? 9. Ingatlanait mily összeg terhel? 10. Mi a tanítónak a kezdő fizetése? 11. Mily összeget ér el a községben 10 évi, 20 évi, 30 évi és 40 évi szolgálata után a tanító? Felhívja az egyesület elnöke ezuton is a vármegye tanítóságát, hogy ezen kérdésekre megküldött rovatot ívet sűrűsösen töltsék ki és Bezdánba küldjék be.

Az anyai sziv. Nem mindennapi jelenet játszódott le a múlt héten a szabadkai szerb templom mellett. A templomba igyekvő hívek egy kosárba csomagolt kis gyermeket találtak kitéve, akitől az anya bizonyára így akart megszabadulni. Nagy tömeg verődött a sívító gyermek körül és találgatták, hogy ki lehet a szegény kis poronty. Mig ott tanakodtak a körülálló, egyszerre hirtelen utat tört közöttük egy fiatalnak látszó leány, felkapta a kosárral együtt a gyermeket és elrohant vele. A meglepett emberek meg sem figyelték, hogy ki volt és merre futott a leány. Valószínű, hogy az volt a gyermek anyja, akiben felülkerekedett az anyai sziv és visszaolta kített csecsemőjét.

A Korona-malom telke parcellázva eladó; bővebbet a helyszínén Ugyanott jutányosan kaphatók irodaberendezési és villanyvilágítási tárgyak, egy új lebélyegezett solda-konto; csak keveset használt buza-minőségi merleg, könyvek és nyomtatványok gabonaüzlet céljaira; térképek; vascsövek, szeeszkavágó, emelőgép, festékmalom; tűzálló (ehamatte)-tégglák; azonkívül butorok, gyönyörű fikusok, aloék (uri házba való).

Egy földbirtokos rejtélyes eltűnése. Szabó János ómoraviai gazda november 27-én 16.000 korona készpénzt vitt magával s azzal Kisszállásra indult, hogy ott földet vásároljon. Szabóné december 3-án jelentést tett a csendőrségnél, hogy férje azóta eltűnt. A csendőrség a nyomozást megindította.

A málházó szerencsétlensége. Borzalmas katasztrófa színhelye volt a napokban a csantavéri vasuti állomás. Egy szegény családos embert gázolt el a vonat akkor, mikor kötelességét teljesítette. Spéh Frigyes államvasuti málházó a zimony-budapesti vonat csantavéri állomáson tartózkodásakor egyik utas podgyását vitte a szakaszba. Eközben a vonat megindult teljes sebességgel. Spéh pár pillanatig habozott, de nem akarta, hogy a vonat Szabadkára vigye, hirtelen elhatározással leugrott a kocsii lépcsőjéről. Bár a vonat alig 100 méternyire volt az állomástól, már teljes sebességgel rohogott és ez okozta, hogy a leugró Spéh — sújtva a hirtelen támadt légáramlattól — a robogó vonat kerekei alá bukott. Borzalmasan megesonkítva szedték fel az odasiető emberek. Ballábát a vonat kerekei térdén alul teljesen elmetesztették, ugyancsak bal keze ujjai véres csatokban lógtak, betörött koponyájából tödult a vér. A szerencsétlen megesonkított ember egy teljes óráig volt orvosi segély nélkül, mert a talu az állomástól 8 kilométernyire esik. Lámer János állomásfőnök táviratilag kért Szabadkáról orvosi segílyt. Mire Gottlieb Izidor csantavéri közs. orvos az eset színhelyére érkezett, a megesonkított embert a Szabadkáról külön mozdonyal kicérkezett pályarvos már bekötözte. A szerencsétlenül járt málházót a legközelebbi vonattal beszállították a szabadkai közokrházba, ahol nagy kínok közt meghalt. A szerencsétlen

ember özvegyet és 4 kis árvát hagyott maga után, akik most mindenüktől meg vannak fosztva: egyetlen kenyérkeresőjüktől és a gondos családapától.

Utazás a föld központja felé.

Bjorustjerna hírneves norvég tudós oly biztos adatok birtokába jutott, melyek Verne Gyula „Utazás a föld közepébe” című regényét valószínűvé teszik, ha nem is végig, de legalább az izlandi Hekla nevű vulkán kráterébe való leszállást Bjorustjerna a helyszínen tanulmányokat tett és arra a meglepő eredményre jutott, hogy legalább kétezer méternyire lehet szállni a föld belsejébe. Számításainál egy pisztoly dörrenésének visszhangját vette alapul Groszemann nevű szolgáját is rábírta már, hogy ez utjára kísérje el őt, mely összesen öt napot fog igénybe venni. Hegymászó botokkal, kötélhúg-ssal, villamos lámpákkal és a szükséges tudományos eszközökkel indulnak utra a vulkán belsejébe. Elelmiszertül az öt napra nem visznek egyebet, mint kétszersültet és valódi Esterházy cognacot mint oly szert, mely egyaránt táplál és ojtja a szomjúságot. A kráter nyílásánál egy negyezer méter hosszú zsmeg lesz egy könnyen mozgó hengeren felesavarva, melynek egyik végét magukkal viszik a mélybe és mely a merész utasokat visszavezeti majd a tűzhányó hegy sötét kráteréből a föld felszínére.

Olvasóink figyelmét felhívjuk Keszler Dezső ékszerész hirdetésére.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

Színház.

A főkonzul esütörtöki premiere jében nem volt köszönet, mert zenéje a Sz Pozsonyi Lenkétől és Nagy Gyulától remekül előadott II. felvonásbeli gyönyörű kettős kivételével sehohsem emelkedik a szintelen és zajos Regimentsmusik alacsony színvonala fölé. Akár milyen dallamos valcerok és polkák sorozata még nem operette, legalább nem abban az értelemben, amint azt egy Offenbach, egy Planquette vagy Strauss hagyományai képviselik. Egy szempontból mindazonáltal örülünk e tisztavirág életű szerzemény színpozsitalának, még pedig azért, mert fényes alkalmat nyújtott társulatunk jeles komikusának, Szalókinak arra, hogy Szécske Péter bravurosan megjátszott szerepében eddigelé talán legjobb alakítását bemutassa.

Péntekre díszelőadást hirdett a színpad a Délmagyarországi Közművelődési Egyesületnek az évi közgyűlésre városunkba sereglett tagjai tiszteletére. Nagyon szép és elismerésre méltó dolog, hogy a színház is kivette részét a magyar kultúra e felemelő ünnepéből, hiszen az ő igazi és eredeti rendeltetése sokban meg egyező a DMKE bevallott feladatával. Más eszközökkel, de hasonló céllal, a magyarság, a mi édes, zengzetes nyelvünk, a mi nemzeti művelődésünk szent ügyét szolgálja mindakettő. Egészen természetes volt tehát a rendező bizottságnak az az intézkedése, amelylyel az ünnepségek keretébe beillesztette ezt az előadást is. Nem gondolja azonban a színpad bizottság, hogy választása megfelelőbb darabra is eshetett volna?

A **Gül-Baba** műrőzsái helyett bizony inkább egy határozottan nemzeti tartalommal

telített, eszméket ébresztő, érzelmekeket lakasztó mű élő virágait szerettük volna élvezni. S ha már szó esik az alkalmoszerűségről, hát milyen hatalmas riadó lett volna pl az Elnémult harangok-nak újból való megkondulása, biztatásul a csüggedőknek, épülésül a hívőknek! Ez lett volna a szombati nagy napnak méltó bevezetése, igazi prologusa, mely harmónikus egybeolvadt volna a Latinovits Szaniszló írta azon másik prologussal, amely Szabados Gizi mélyen átértett szavalaatában rezgésbe hozta lelkünk hurjait.

Az előadásról, merő kiméletelességből, inkább ne szóljon a krónika. Csupán azt említem meg, hogy az ünnepi hangulatban lévő előkelő közönség nagy készséggel és szíves elnézéssel tapsolt az egyes főszereplőknek, s ami kellemetlen impressziót gyakorolt rá az előadásnak, egyik másik hántóbb zökkenése, azt az ismerkedési estély hangos vidámságában örömet a feledés homályába sülyesztette.

Szombaton délután a **Velencei kal-már-** adták ifjusági előadásban. A nagy számú tanuló ifjuság lelkes gyönyörűséggel szemlélte és többször zajos tapsal jutalmazta Sik Rezsőnek már az előző évekből előnyösen ismert kitűnő Sylock alakítását. — Este a **Bányamester** operettet hozták színre üres páholyok előtt és, talán éppen ez okból, nagyon is közepes sikerrel.

A Nemzeti Színház hírneves művészenek, Beregi Oszkárnak felléptéről, tekintettel arra, hogy vendégszereplésének kedden, szerdán s előreláthatólag esütörtökön is még folytatása lesz, a jövő számban fogok be számolni

—e.

Művészet — Irodalom.

A Pesti Napló idei ajándéka, az 1906. évi karácsonyi albuma kiállítására tennyevel felül fogja mulni a megelőző évi kiadványokat. Minden kötet különb volt az előzőnél, pedig azok az előző kötetek is egytől-egyig remek diszművek voltak. A Pesti Napló idei ajándékkönyve Rákoczi Album lesz. Javairók fogják megírni a nagy szabadságharc eleven krónikáját. És meg fog szólalni ebben a kötetben a kor költészeté és izzó muzsikája Nagy szabású festmények, elsőrangú illusztrációk, kiváló mesterek alkotásai díszítik majd e művet. S a műlapokon kívül a sokszorosító művészet egész sor több színnyomású képen fog remekelni. E díszes tartalomhoz méltó lesz a keret. Bekötését a magyar iparművészet elsőrangú mesterére bízzák. Ezt az új páratlan díszű ajándékot megkapja karácsonyra a Pesti Napló állandó előfizetőin kívül minden új előfizető is, aki mostantól kezdve egy évre megszakítás nélkül a Pesti Naplóra előfizet, illetve aki karácsonyig legalább egy télevi díjat befizet és egy további télevi előfizetésre magát kötelezi. Az előfizetés fél- és negyedévenként, sőt havonta is eszközölhető s kívánatra külön értesítést küld e módzatokra vonatkozólag a Pesti Napló kiadóhivatala Budapest, VI. ker., Andrássy ut 27. sz.

Egészségnapár. A dr. Marton Sándor szerkesztette Egészségnapár V. évfolyama most hagyta el a sajtót. Ez évfolyamot is a csinos kiállításon és olcsó áron kívül (a könyv ára csak egy korona) rendkívül tanulságos tartalma tünteti ki. Igaz emberszeretettől és a jó ügy iránti lelkesedéstől áthatva, kiváló szaktekintélyeinknek egész sora támogatta a főszerkesztőt ez érdemes munka megalkotásában. „Hogyan óvjuk meg egészségünket, munka képességünket?” Az a eme dr. Marton kiváló, minden ember számára szinte nélkülözhetetlen tanácsokat tartalmazó cikkének, melyet Kéty Károly dr. egyetemi tanár, udvari tanácsos „Előszavá” ban megillető elismerésben részesít. A tudóvsz kérdését kiváló szakférfiak, Tauszk Ferenc dr. egyetemi m. tanár, kir. tanácsos és László Gyula dr. kitűnő és tanulságos cikkei

tárgyalják. Az anyák a megszívlelésre méltó tanácsok egész sokaságát találják dr. Berend Miklós egyetemi m. tanár és Grósz Gyula dr. kórházi főorvos, jeles gyermekorvosok figyelemreméltó cikkeiben. A hölgyközönséget fogják érdekelni első sorban Weyner Emil dr. „Szépség — egészség” és Surányi Miklós dr. „Soványító és hizlaló kurák” című dolgozatai. Hollós István dr. az alkoholizmus ellen száll síkra elismerésre méltó cikkében. A munkás egészségügy kérdését Bród Miksa dr. a kereskedelmi alkalmazottak egészségügyi viszonyait pedig Frischmann Gyula dr. kórházi főorvos dolgozatai fejtegetik sok szakértelemmel. A jeles és tanulságos cikkeknél egész hosszú sorozatát tartalmazza még az Egészség Napár. Hosszay Lajos dr. műgyógyász tanár, udvari tanácsos, Loszner Rezső dr., Aldor Lajos dr., Jurkiny Emil dr., Ranschburg Pál dr., Fejér Gyula dr., Aczel Károly dr., Breitenfeld Ferenc, Feleki Sándor dr., Tóth Imre dr., Forbát Imre dr., Waldmann Fülöp dr., Némái József dr. egyetemi m. tanár és más kiváló szakember tollából. E rövid áttekintés is bizonyít annyit, hogy e munka minden tekintetben hivatása magaslatán áll és olvasó közönségét évről-évre fokozottabb mértékben felvilágosítja s kioktatja. E könyv országos terjesztését Lampel Robert (Vodjányer utca) budapesti cég vette át. Bolti ára 1 korona és minden könyvkereskedésben kapható.

Mindenki nyer!

Ezt hirdeti az „Érdekes könyvtár” (Rejtvényvilág) folyóirat, mely minden egyes rejtvénymegfejtőt, kivétel nélkül, értékes könyvjutalomban részesít. A folyóirat előfizetési ára egész évre csak 2 korona. A most megjelent újévi füzetet minden olvasónk ingyen és bérmentve megkapja, aki ez iránt egy levelezőlapon az „Érdekes Könyvtár” kiadóhivatalához (Budapest, V. Kálmán utca 2. sz.) fordul. Nagyon ajánljuk a folyóiratot különösen a tanulóifjuság figyelmébe.

A „Vasárnapi Ujság”

december 2. iki száma 32 keppel jelent meg. Első helyén a Wellmann féle igen nevezetes északi sarki expediciót ismerteti dr. Rajcsányi Gyula, személyes tapasztalatok alapján. 10 kép kíséretében. A szépirodalmi olvasmányok közt vannak: Mikszáth Kálmán humoros elbeszélése, Bodor Aladár és Varságh János egy verse s a „Regénytár” mellékleten Isaák Márta regénye s az „Udvari élet” című regényes korrajz. Egyéb közlemények: képek a debreceni Boc kaiszoborról, Prónay Dezső bárónak Pestmegye székháza számára festett arcképe Vastagh Györgytől, cikk és arckép Herepey Károlyról, Holger Drachmann híres dán költőről, a szarvasi új főgimnáziumról, Neogrady Antal egy szép művészi rajza, képek Pallaviemi örgről konstantinápolyi nagykövetségünk fogadtatásáról új állomáshelyén, a zborói várrol és kastélyról, a főiskolai hallgatók amateur fényképezési kiállításáról az osztrák delegáció budapesti házaról s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet. Közintézetek s egyetek. Sakkjáték. Képtalány. Egyveleg stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 4 korona, a „Világkrónika” val együtt 4 kor. 80 fillér. Megrendelhető a Franklin Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem-utca 4. szám) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

Közgazdaság.

Széna, szalma, takarmány.

(Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában nagy behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.00—2.80, muhar 3.00, alomszalma 1.55, zsupszalma 1.80, szecska 2.25, kor. per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 2.60—2.80, préselt szalma 1.40—1.60 kor. per 50 kiló a jözsefvárosi pályaudvaron. Gabonaneműek: zab 7.60, tengeri 6.90, rozs 6.45, árpa 6.75 kor. 50 kilónként.

HIRDETÉSEK.

**BÉRBEADÓ
ZONGORA.**

Egy teljesen jókarban
levő zongora bérbeadó.
Bővebb értesítést ad a
kiadóhivatal. 3-1

Legfinomabb
teáskanna [védjeggyel ellátott]
teakeverék

kapható: *-1

Weidinger S. és Zs.
és **Veszelinovits Péter** urak
kereskedéseiben Zomborban.

**ELADÓ
DOHÁNYTŐZSDE.**

Egy dohánytőzsde forgalmas
helyen eladó.
Cím a kiadóhivatalban meg-
tudható. 3-1

Hungária fürdő

A fürdők használati ideje 1906.
évi szeptember hó 1-től.....

Mindennap reggeli 6
órától kezdve esti 6
óráig a nagyközönség
rendelkezésére áll.

Gőzfürdő:
Urak részére

mindennap déli 1 óráig
: kedden délután is. :

.: **Hölgyek részére** .:

hétfőn, szerdán, pén-
teken és szombaton
d. u. 2-től 6 óráig.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vásár-
nap d. u. kivételével használhatják.

Diákjegyek csak kedden
és **iskolásleányok ré-**
szére fürdőjegyek csak
szerdán d. u. adatnak ki.

Allandóan friss víz folyik.

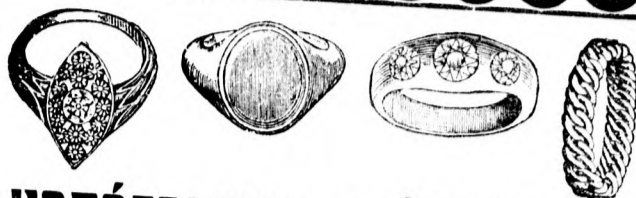
Masseur, tyukszemvágó, fodrász
a fürdőben.

Telefon. Ujságok.

Legnagyobb tisztaság és kényelem.

Bérelni a fürdő-fodrásznál bár-
mely naptól fogva lehet.

A fürdőárak a jegyelárusítóknál
és **Zsulyevits Mihály** fürdő-
fodrásznál megtudhatók.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK.

Ékszer, óra, brillant és gyémánt-
árak, ezüst- és chinaezüst disztár-
gyak, evőeszközök dus választékban
a legszebb és legolcsóbb kivitelben

kapható

Keszler Dezső

órák és ékszerész, zálogházi becsüs,
Zombor, főutca.

A híres „WALTHAM” zsehorák egyedüli raktára. 20 évi jótállás mellett.
Ugyanitt egy zálogházból visszamaradt teljesen új **PHONOGRAPH**
10 darab dupla lemezzel olcsó árban eladó. 8-2

SZAKVÉLEMÉNYEK

az

ESTERHÁZY COGNACRÓL:

A m. kir. műegyetem borászati laboratóriuma által hivatalosan megejtett és
általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy cognacot

betegjeinknél alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitűnő minőségűt
és a francia Cognacokkal vetekedőt a **legjobban ajánlhatjuk.**

Dr. Tauffer Vilmos,
egyetemi tanár.

Dr. Stiller Bertalan,
egyetemi tanár.

Dr. Réczey Imre,
egyetemi tanár.

Dr. Pertik Ottó,
egyetemi tanár.

Dr. Kétly Károly,
egyetemi tanár.

Dr. Angyán Béla,
egyetemi tanár.

Dr. Poór Imre,

kir. tanácsos, egyetemi tanár.

Dr. Báron Jónás,
egyetemi tanár.

AZ

ESTERHÁZY COGNAC

MINDEN ELŐKELŐ FÜSZER és CSEMEGEKERESKEDÉSSEN
KAPHATÓ.

12-6

